

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH
Centre for Eastern Studies

**CELE NIEMIECKIEGO PRZEWODNICTWA W UE
W PIERWSZEJ POŁOWIE 2007 ROKU**

WARSZAWA STYCZEŃ 2007

CELE NIEMIECKIEGO PRZEWODNICTWA W UE W PIERWSZEJ POŁOWIE 2007 ROKU

Jacek Frączek, współpraca Łukasz Antas

TEZY / 2

I. OGÓLNE UWARUNKOWANIA NIEMIECKIEJ PREZYDENCJI W UNII EUROPEJSKIEJ / 3

1. Prezydencja jako możliwość większego wpływu na kształt polityk wspólnotowych / 3
 2. Cele narodowe prezydencji niemieckiej / 5
 3. Ograniczenia możliwości realizacji zadań prezydencji / 5
 4. Prezydencja niemiecka w 1999 roku / 6

II. PRIORYTETY PROGRAMOWE RFN NA CZAS PEŁNIENIA PREZYDENCJI W UE W 2007 ROKU / 7

1. Polityka gospodarcza / 7
2. Poprawa wizerunku UE / 9
3. Wznowienie dyskusji na temat Traktatu Konstytucyjnego / 10
4. Wzmacnianie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE / 12
 5. Wzmacnianie trzeciego filaru UE
– Polityki Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych / 15

III. SZANSE NA REALIZACJĘ ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH. WNIOSKI / 16

Aneksy / 19

1. Miejsce Rady UE w systemie instytucji unijnych / 19
2. Tabela ważnych wydarzeń w czasie prezydencji niemieckiej / 20
 3. Zadania instytucji Unii Europejskich zawarte w agendzie Komisji Europejskiej na rok 2007 / 22

Przypisy / 24

TEZY

1. Na czas prezydencji w UE Niemcy przygotowały bardzo ambitny plan pracy. Od silnej prezydencji niemieckiej oczekuje się istotnego wkładu w rozwiązanie problemów natury politycznej, ekonomicznej i społecznej, w podniesienie poziomu życia mieszkańców Unii, poprawę zarządzania przepływami migracyjnymi, promocji UE jako podmiotu stosunków międzynarodowych itp. Plan niemieckiej prezydencji wpisuje się w zadania i zamierzenia wynikające z agendy Komisji Europejskiej oraz konkluzji przekazanych jej przez poprzednią prezydencję. Niemcy w UE prowadzić będą ponadto politykę kontynuacji zadań rozpoczętych podczas swojego przewodnictwa w Radzie UE w 1999 roku.

2. Aktualne priorytety wspólnotowe, które wynikają z agendy pracy Komisji Europejskiej, zmierzają w kierunku zapewnienia UE bezpieczeństwa energetycznego oraz przywrócenia zaufania do UE. Wyznaczają one cele dla niemieckiej prezydencji. W pierwszym półroczu 2007 musi też zostać podjęta decyzja w kwestii przyszłości europejskiego Traktatu Konstytucyjnego. Zadaniem istotnym dla całej Unii, z którym niemiecka prezydencja będzie musiała się zmierzyć, jest także poprawa pogarszającego się wizerunku Unii Europejskiej wśród jej mieszkańców i odzyskanie zaufania do UE społeczeństw krajów członkowskich. Aby sprostać temu celowi, Niemcy będą musiały podjąć starania w celu wzmocnienia koniunktury gospodarczej oraz konkurencyjności europejskich firm na świecie, a także poprawy opieki socjalnej w UE.

3. Interesy wspólnotowe zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa Unii Europejskiej oraz liberalizacji rynków, a także umożliwiające ekspansję niemieckich firm poza granice UE są zbieżne z narodowymi interesami Niemiec. Umiejętna harmonizacja niemieckich celów narodowych z celami unijnymi sprawia, iż w programie prezydencji RFN trudno wskazać tematy sprzeczne z agendą Komisji Europejskiej. W programie niemieckiej prezydencji akcentowane będą elementy korzystne dla Niemiec – wzmocnianie kontaktów z Rosją, rozwijanie strategii wobec Azji Centralnej, ochrona granic UE oraz rozwijanie wspólnej polityki azylowej i migracyjnej.

4. Ugruntowana pozycja Niemiec w Unii Europejskiej, duże doświadczenie w realizacji polityki na płaszczyźnie europejskiej, liczne dotychczasowe sukcesy oraz nowe inicjatywy RFN sprawiają, że szanse niemieckiej prezydencji na realizację celów narodowych są duże. Akcentowanie kwestii o zasięgu międzynarodowym i aktywne angażowanie się w rozwój europejskiej polityki zagranicznej (z uwzględnieniem w szczególności polityki gospodarczej i bezpieczeństwa) pomoże RFN wzmocnić pozycję globalnego gracza w świecie.

I. OGÓLNE UWARUNKOWANIA NIEMIECKIEJ PREZYDENCJI W UNII EUROPEJSKIEJ

Od 1 stycznia 2007 roku przez sześć miesięcy Niemcy będą pełnić przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. Sprawowanie tej funkcji daje duże możliwości wpływu na decyzje podejmowane na arenie UE i kształt europejskich polityk. Dyskusje w Niemczech na temat programu działania na okres przewodniczenia UE były trudne i uwidaczniały różnice między partiami wielkiej koalicji. Efektem debaty jest program prac oceniany przez ekspertów jako bardzo ambitny. W niemieckiej prezydencji, po słabym przewodnictwie Finlandii, pokłada się duże nadzieje na rozwiązanie najważniejszych problemów europejskich, tym bardziej że Francja i Wielka Brytania, które wraz z Niemcami postrzegane są jako motor Unii Europejskiej, są obecnie uwikłane w problemy wewnętrzne.

1. Prezydencja jako możliwość większego wpływu na kształt polityk wspólnotowych

Bruksela jest miejscem, w którym polityka UE kształtowana jest na różny sposób. Poprzez instytucje wspólnotowe, jak Parlament Europejski czy Komisja Europejska, realizowana jest polityka wspólnotowa państw członkowskich UE w sposób ponadnarodowy, poprzez Radę Unii Europejskiej – polityka międzyrządowa. Sprawowanie prezydencji UE jest przewodnictwem pracom Rady UE, co w szczególny sposób pozwala wywierać wpływ na program i kształt pracy Rady, a poprzez to na politykę wewnętrzną UE.

Przewodniczenie Radzie UE łączy się jednocześnie z funkcją reprezentowania jej na zewnątrz oraz z możliwością wpływu na decyzje podejmowane w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Polityki Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Niemcy przewodnicząc Radzie UE, będą dążyć do umocnienia wizerunku RFN jako lidera kontynentu europejskiego zarówno wewnątrz UE, jak i poza jej granicami. RFN będzie usiłowało sprostać oczekiwaniom społeczeństwa europejskiego w dziedzinie przede wszystkim socjalnej i gospodarczej, prezentując tym samym swoje duże możliwości wpływu i efektywność. Działania Niemiec w ramach polityki zagranicznej związane będą przede wszystkim z rozwiązywaniem problemów w aktualnych ogniskach zapalnych na świecie. Konkretnie cele w tym zakresie mogą ulegać zmianie i są uzależnione od rozwoju sytuacji geopolitycznej.

1.1. Prezydencja jako możliwość wpływu na politykę wewnętrzną i zagraniczną UE

Sprawowanie prezydencji w Unii Europejskiej oznacza przewodniczenie pracom Rady Unii Europejskiej jako organu będącego przedstawicielstwem krajów członkowskich UE. Przez Radę UE realizowana jest polityka międzyrządowa akcentująca interesy narodowe państw członkowskich. Jest to jednocześnie instytucja o największych możliwościach wpływu na ostateczny kształt podejmowanych wspólnotowych decyzji legislacyjnych – Rada UE jest obok Parlamentu Europejskiego organem ustawodawczym Wspólnoty Europejskiej¹.

Rada Unii Europejskiej do 1993 roku nazywana była Radą Ministrów, ponieważ reprezentuje ministerstwa państw członkowskich. Jest organem obradującym w różnym składzie, w zależności od omawianego tematu (tworzy Radę ds. Ogólnych i Rady specjalistyczne²). Pracami wszystkich Rad kierują odpowiedzialni za dany sektor ministrowie państw członkowskich Unii Europejskiej.

Rada UE jest organem Unii Europejskiej, w którego wyłącznej kompetencji leży kształtowanie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB). Komisja Europejska może jej przedkładać własne propozycje, ale dzieli ona w tym zakresie prawo inicjatywy z Radą³.

Głowa państwa sprawującego prezydencję w UE reprezentuje Unię Europejską w kwestiach dotyczących WPZiB (na forum organizacji międzynarodowych i podczas międzynarodowych konferencji) i odpowiada za realizację podjętych decyzji.

Przedstawiciele kraju członkowskiego sprawującego prezydencję przygotowują posiedzenia Rady UE, jej formalne i nieoficjalne spotkania (proponują terminy i porządek obrad), organizują posiedzenia komisji stałych przedstawicieli przy UE (COREPER) czy spotkania licznych grup roboczych. Podczas posiedzeń są przewodniczącymi spotkań oraz pośrednikami między krajami członkowskimi; określonym kwestiom mogą nadać szczególną wagę. Przedstawiciele państwa sprawującego przewodnictwo w Radzie UE przeprowadzają też negocjacje w sporach, dążąc do osiągnięcia kompromisu. Biorą także udział w posiedzeniach plenarnych Parlamentu Europejskiego, udzielając odpowiedzi na zapytania, uczestniczą w posiedzeniach komisji parlamentarnych, są także współodpowiedzialni za przygotowanie i przeprowadzenie prac komitetów pojednawczych, w których mają prawo głosu. Prezydencja w znacznym też stopniu odpowiada za kształt porozumień międzynarodowych UE zawartych w czasie pełnienia przez dany kraj przewodnictwa w Radzie UE. W kraju, który sprawuje aktualnie prezydencję, odbywają się szczyty Rady Europejskiej. Obowiązująca od 1 stycznia 2007 roku prezydencja grupowa nie zmienia kompetencji prezydencji, ale stanowi nowe uwarunkowania jej prac.

1.2. Nowe uwarunkowania przewodniczenia Radzie UE – prezydencja grupowa

Funkcjonująca po raz pierwszy od 1 stycznia 2007 roku prezydencja grupowa jest najwymowniejszym elementem okresu przejściowego obowiązującego do końca 2008 roku, tj. do momentu spodziewanej pełnej ratyfikacji nowego Traktatu Konstytucyjnego UE. Na okres ten kraje kolejno sprawujące przewodnictwo w Radzie UE przyjęły wspólny program pracy, funkcjonujący niezależnie od programów przyjętych na półroczną prezydencję przez każdy z tych krajów. Program Niemiec, Portugalii i Słowenii na czas pełnienia prezydencji grupowej został przyjęty przez Radę ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych 11 grudnia 2006 roku⁴. Wprowadzenie prezydencji grupowej było jednym z elementów europejskiego Traktatu Konstytucyjnego (TK), który dotychczas nie został ratyfikowany przez wszystkie państwa członkowskie UE i tym samym nie wszedł w życie. W rzeczywistości więc prezydencja grupowa ma jedynie charakter umowy i należy ją traktować jako deklarację bliższej współpracy państw kolejno sprawujących po sobie przewodnictwo w Radzie UE.

Wprowadzenie prezydencji grupowej było polską propozycją wniesioną podczas prac Konwentu Europejskiego w 2003 roku. Prezydencja ta miała polegać na wspólnym sprawowaniu przewodnictwa w Radzie UE przez 3 kraje w ciągu 18 miesięcy. Kolejne trzy prezydencje, począwszy od 1 stycznia 2007 roku, sprawować będą swój urząd autonomicznie, jednak zadeklarowały, że w kwestiach bardziej istotnych będą się konsultować. Strona niemiecka zapowiedziała, że powołany zostanie sztab umożliwiający współpracę prezydencji UE do końca 2008 roku (włączając w to zatem i Francję, podczas prezydencji której zapadnie prawdopodobnie decyzja o wprowadzeniu w życie europejskiego TK).

Do najważniejszych tematów, którymi zajmą się wspólnie Niemcy, Portugalia i Słowenia, należeć będą kwestie bezpieczeństwa: walka z terroryzmem oraz nielegalną imigracją, rozwój współpracy w dziedzinie integracji imigrantów, wspieranie dialogu międzyreligijnego, rozwój współpracy policji krajów członkowskich UE. Wspólny program obejmuje także kwestie dotyczące reprezentacji UE

na zewnątrz czy przygotowanie zobowiązań dotyczących państw trzecich. Prezydencja grupowa daje możliwość większej koordynacji tych zadań.

2. Cele narodowe prezydencji niemieckiej

Niemcy, sygnatariusz Traktatów Rzymskich i założyciel Wspólnoty Europejskiej, mają duże doświadczenie w kształtowaniu polityki europejskiej oraz ugruntowaną pozycję w UE. Pozycję tę RFN skutecznie wykorzystuje do realizacji celów narodowych na platformie Unii Europejskiej – są one implementowane jako elementy polityki wspólnotowej. Dotyczy to także strategicznych celów niemieckiej polityki zagranicznej – umacniania pozycji RFN w UE oraz na arenie międzynarodowej.

Od czasu utworzenia Republiki Federalnej Niemiec polityka europejska jest priorytetem niemieckiej polityki zagranicznej. Poprzez politykę prowadzoną przez Unię Europejską Niemcy, które mają w strukturach unijnych bardzo silną pozycję, realizować mogą wiele celów narodowej polityki zagranicznej (w obrębie UE, jak i poza nią), a jednocześnie budować swoją pozycję europejskiego mocarstwa oraz gracza globalnego.

Szansę realizacji niemieckich planów zwiększa również fakt, że w Parlamencie Europejskim, podobnie jak w niemieckim Bundestagu, dwie największe partie tworzą chadecy i socjaldemokraci. Jeszcze do niedawna na czele obu tych partii stali Niemcy, ale Hansa-Gerta Pötteringa, który przewodniczył Grupie Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci) i Europejskich Demokratów, zastąpił Francuz Joseph Daul. 16 stycznia H.-G. Pöttering przejął od Josepa Borrella stanowisko przewodniczącego Parlamentu Europejskiego. O tym, iż chadecka kanclerz RFN znajdzie poparcie ze strony socjaldemokratów w Berlinie, w Brukseli i w Strasburgu zapewnił szef frakcji socjalistycznej w PE Martin Schulz⁵.

Plany przygotowane przez Niemcy (i uzgodnione z KE, która ma prawo inicjatywy) obejmują przede wszystkim kwestie dotyczące wzmocnienia Europejskiej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, rozwoju kontaktów z państwami-sąsiadami Europy oraz inne zagadnienia z dziedziny Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Do narodowych celów RFN należą: przygotowanie nowej strategii wobec Azji Centralnej, wobec której interesy niemieckie są coraz wyraźniejsze, zabezpieczenie dostaw energii ze wschodu, rozwój niemieckich kontaktów gospodarczych ze wschodnimi sąsiadami Europy, budowanie wizerunku RFN jako motoru Unii Europejskiej, państwa inicjującego i przeprowadzającego reformy (rozbudowa europejskiej dyplomacji, budowanie jedności UE poprzez akcentowanie wspólnych wartości), a także podkreślanie swojej istotnej roli w świecie jako elementu stabilizującego i wprowadzającego pokój. Tworzenie wizerunku RFN jako globalnego gracza i niezbędnego uczestnika polityki międzynarodowej ugruntowuje jednocześnie niemieckie dążenia do członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, które w jeszcze większym stopniu utwierdzi międzynarodowe znaczenie Niemiec.

3. Ograniczenia możliwości realizacji zadań prezydencji

Swobodę działania kraju sprawującego prezydencję krępują ograniczenia dwojakiego rodzaju: wynikające z agendy prac Komisji Europejskiej oraz instytucjonalne (zob. Aneks). Również zadania

przekazane przez poprzednią prezydencję stanowią część planów działania każdej prezydencji w Unii Europejskiej. Szacuje się, iż zadania wynikające z agendy Komisji Europejskiej oraz prace przekazane przez poprzednią prezydencję⁶ stanowią ok. 70% do 80% planów kraju przewodniczącego pracom Rady UE.

Tę sytuację chętnie przywołują politycy niemieccy, podkreślając, że oczekiwania wobec niemieckiej prezydencji oraz liczba przekazanych jej zadań są tak duże, iż wypełnianie tego programu będzie dla Niemców głównym zadaniem i nie będzie wiele przestrzeni na realizację własnych projektów.

4. Prezydencja niemiecka w 1999 roku

Niemcy mają nie tylko silną pozycję w UE, lecz także bogate doświadczenie w pracach instytucji unijnych. Gruntowna znajomość funkcjonowania UE wpływa na możliwości realizacji zamierzeń RFN. Z analizy celów i planów obecnej oraz poprzedniej prezydencji niemieckiej w UE wynika, że RFN konsekwentnie dąży do realizacji wyznaczonych przez siebie zadań, odnosząc sukcesy w zakresie reformy instytucji UE, formalizacji stosunków z ważnymi partnerami (czego dowodzi m.in. wspólna europejska strategia wobec Rosji) i unijnej strategii bezpieczeństwa energetycznego oraz rozbudowy Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa.

Niemcy mają już bogate doświadczenie w przewodniczeniu pracom Rady Unii Europejskiej oraz licznych instytucji europejskich (jest to 12. prezydencja niemiecka w UE). Funkcje te sprawowali często w momentach przełomowych, inicjując bądź wdrażając reformy unijne⁷. Przewodnicząc poprzednio Unii Europejskiej w 1999 roku, RFN osiągnęła wiele sukcesów istotnych dla kształtu polityk wspólnotowych, realizując przy tym własne interesy. Rola RFN w funkcjonowaniu UE jest kluczowa w wielu wymiarach⁸. Rozumiejąc znaczenie przewodniczenia pracom UE dla możliwości promocji własnych interesów, Niemcy bardzo starannie przygotowali się do pełnienia tej funkcji.

Główne cele prezydencji niemieckiej w 1999 roku były następujące:

1. przygotowanie do rozszerzenia Unii o 10 nowych krajów (podkreślono szczególnie interes RFN w rozszerzeniu UE o Polskę, Czechy i Węgry);
2. zainicjowanie unijnej debaty nad budowaniem Europejskiej Polityki Sąsiedztwa (Niemcy zaakcentowały szczególnie wzmacnianie stabilności Rosji, jako czynnika stabilizacji wschodnich sąsiadów UE);
3. doprowadzenie do wzrostu zatrudnienia w UE;
4. reforma instytucjonalna UE (np. nowy rozkład głosów w Radzie UE i w PE, ustalenie 20 komisarzy w KE jako maksymalnej liczby, zastąpienie rotacyjnej prezydencji w Radzie UE prezydencją z wyboru, wzmocnienie PE);
5. umocnienie UE w jej stosunkach zewnętrznych;
6. ugruntowanie pozycji Niemiec w Unii Europejskiej, nadanie jej miejsca „należnego” ze względu na realną wagę RFN w Europie – jej centralną pozycję geograficzną, ale przede wszystkim znaczenie polityczne dla rozwoju polityki wewnętrznej i zagranicznej Unii Europejskiej; Niemcy otwarcie o takich dążenia mówiły⁹, a cel ten udało im się w znacznej mierze zrealizować;
7. silniejsza koordynacja gospodarki z polityką socjalną, co miało zapobiegać negatywnym skutkom postępującej liberalizacji rynków oraz przybliżyć Unię Europejską społeczeństwu.

Niemcy wielokrotnie podkreślały wolę i konieczność pozyskania poparcia Francji i Wielkiej Brytanii dla realizowanych projektów. Niemieckiej prezydencji z 1999 roku udało się osiągnąć wiele z za-

łożonych celów. Do najważniejszych osiągnięć zaliczyć należy zainicjowanie istotnych elementów II filaru UE (stworzenie koncepcji europejskich sił antykrzysowych i ram instytucjonalnych dla Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony) oraz zinstytucjonalizowanie stosunków Unii Europejskiej z Rosją. Utworzono także urząd Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, stworzono podwaliny pod europejską Kartę Praw Podstawowych¹⁰. Z planów obecnej prezydencji wynika, że Niemcy będą kontynuować oraz pogłębiać inicjatywy z czasu sprawowania przewodnictwa w Radzie UE w 1999 roku. Do planów tych Niemcy dołączą także kilka nowych kwestii, które będą rozwijać (jak „nową Ostpolitik”, w szczególności zaś strategię skierowaną wobec Azji Centralnej).

II. PRIORYTETY PROGRAMOWE RFN NA CZAS PEŁNIENIA PREZYDENCJI W UE W 2007 ROKU

Priorytetami niemieckiego przewodnictwa w Radzie UE będą kwestie gospodarczo-energetyczne, dotyczące przede wszystkim bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej (w tym poprawa relacji z krajami-producentami nośników energii), ale także wzmocnienia wspólnego unijnego rynku, zwiększenia konkurencyjności europejskich firm na świecie i pozycji UE w światowej gospodarce. Zadania te ściśle wiążą się z kwestiami społeczno-ekonomicznymi, które Niemcy akcentują jako szczególnie ważne dla poprawy wizerunku Unii Europejskiej wśród jej mieszkańców. Istotnym elementem niemieckiej prezydencji, narzuconym przez postanowienia Rady Europejskiej, będzie wznowienie debaty dotyczącej przyszłości europejskiej konstytucji oraz implementacji jej elementów w unijnych dokumentach jeszcze przed wejściem w życie Traktatu Konstytucyjnego. Mimo licznych zapowiedzi wymiar wschodni Europejskiej Polityki Sąsiedztwa nie będzie odgrywał tak znaczącej roli jak przypuszczano – zbyt liczne były w tym zakresie kontrowersje. RFN dążyć będzie do uregulowania stosunków gospodarczo-politycznych z Rosją, Azją Centralną oraz państwami-sąsiadami UE i sąsiadami Europy na wschód.

1. Polityka gospodarcza

Wobec rosnącego niezadowolenia Europejczyków z rozwoju sytuacji gospodarczej i społecznej Niemcy uznały tematy gospodarcze za priorytet swego przewodnictwa w UE. W trakcie prezydencji Niemcy będą dążyć do dalszej integracji unijnego rynku oraz zwiększenia konkurencyjności europejskich firm na rynkach światowych. W tym obszarze interes wspólnotowy jest tożsamy z niemieckimi dążeniami narodowymi – rządowi RFN zależy na zapewnieniu rodzimym firmom łatwiejszego dostępu do zagranicznych rynków. Szczególne miejsce w zagadnieniach gospodarczych będą miały kwestie bezpieczeństwa energetycznego. Najważniejsze propozycje Berlina w tym zakresie to: pełna liberalizacja unijnych rynków energetycznych od lipca 2007 roku, wzrost efektywności zużycia energii oraz pogłębienie dialogu z producentami surowców energetycznych, w tym przede wszystkim z Rosją. Skuteczność Berlina będzie w dużej mierze uzależniona od współpracy z Komisją Europejską, która pracuje nad planem działania UE w zakresie polityki energetycznej.

1.1. Wzmocnienie wspólnego unijnego rynku pozwoli Unii Europejskiej odgrywać rolę jednego z głównych graczy na świecie w erze globalizacji. Niemcy planują m.in.: rozpocząć w UE proces implementacji tzw. dyrektywy usługowej (liberalizującej unijny rynek usług), działać na rzecz liberalizacji unijnego rynku pocztowego oraz rynku telekomunikacyjnego (w tym w kwestiach dotyczących roamingu), forsować dalsze ujednoczenie norm i standardów towarów oraz wprowadzić nową prawną formę działalności gospodarczej – Prywatną Spółkę Europejską. Strona niemiecka będzie prowadziła też rozmowy o ewentualnej harmonizacji podatków w UE.

1.2. Zwiększenie konkurencyjności i dostępu europejskich firm do zagranicznych rynków to wyzwanie istotne także z punktu widzenia RFN jako największego światowego eksportera towarów i usług. Niemcy są bardzo zainteresowane pomyślnym zakończeniem negocjacji w ramach WTO, dotyczących daleko idącej liberalizacji międzynarodowego handlu (tzw. runda z Doha), oraz wzmocnieniem ochrony europejskich patentów i praw autorskich na świecie, szczególnie na rynku chińskim. W obliczu spodziewanego fiaska negocjacji w ramach WTO RFN proponuje alternatywne rozwiązania, m.in. stworzenie strefy wolnego handlu ze Stanami Zjednoczonymi¹¹ oraz zawiązanie umowy o wolnym handlu z Indiami i krajami zrzeszonymi w ASEAN (Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej). Minister spraw zagranicznych RFN Frank-Walter Steinmeier w strategii dotyczącej relacji UE z Rosją proponował także umowę o wolnym handlu z Rosją, co jednak nie znalazło się w programie niemieckiej prezydencji.

W celu zwiększenia konkurencyjności europejskich firm na rynkach zagranicznych, a także stworzenia regulacji prawnych przyjaznych dla przedsiębiorców Niemcy planują m.in.: uproszczenie obecnych skomplikowanych procedur administracyjnych i uproszczenie prawa unijnego, wspieranie polityki innowacyjności i badań naukowych (m.in. poprzez uproszczenie europejskiego systemu patentowego), a także promowanie małych i średnich przedsiębiorstw. RFN chciałoby także wprowadzenia w skali globalnej wypracowanych przez OECD warunków wsparcia państwowego (w formie kredytów eksportowych) dla działalności zagranicznej rodzimych firm. Przyczyniłoby się to do ujednoczenia warunków konkurencji między firmami europejskimi i zagranicznymi (zwłaszcza z Chin i Indii).

1.3. Największym wyzwaniem dla Niemiec w czasie pełnienia przez nich prezydencji w UE będzie **doprowadzenie do pełnego otwarcia unijnych rynków energetycznych** do dnia 1 lipca 2007 roku, jak zakładano w dyrektywach unijnych (2003/55/WE i 2003/54/WE). Utworzenie wspólnego rynku energetycznego jest postrzegane przez Berlin jako ważny element przyszłej unijnej polityki energetycznej, w tym również jej wymiaru zewnętrznego. 10 stycznia 2007 roku KE opublikuje raport o stanie implementacji prawa europejskiego w sektorach prądu i gazu państw członkowskich. W trakcie swojej prezydencji Niemcy chcieliby przeprowadzić dyskusję w UE na temat modyfikacji prawnych niezbędnych do pełnego otwarcia rynku energetycznego, a w trakcie czerwcowego spotkania Rady ds. Energii sformułować wnioski końcowe. Z wypowiedzi przedstawicieli Ministerstwa Gospodarki RFN wynika, że Berlin będzie popierał działania KE zobowiązujące państwa członkowskie UE do pełnego wdrożenia dyrektyw liberalizujących rynki prądu i gazu.

1.4. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego UE obejmuje m.in. bezpieczeństwo dostaw surowców energetycznych, zwiększenie efektywności wykorzystania energii i ochronę środowiska (w tym rozszerzenie zapisów protokołu z Kyoto na cały świat), dalszą dywersyfikację źródeł i wzrost udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych (również w zakresie ciepłownictwa/chłodziwnictwa) oraz liberalizację unijnego rynku energetycznego. Ważną kwestią będzie współpraca z krajami-produ-

centami surowców energetycznych, zwłaszcza z Rosją (w oparciu o negocjacje nowego Porozumienia o partnerstwie i współpracy) i krajami Azji Centralnej oraz największymi konsumentami energii (USA). Niemcy planują także działać na rzecz rozszerzania Wspólnoty Energetycznej (obejmującej obecnie kraje UE i Bałkanów) na inne kraje sąsiedzkie, przede wszystkim na Ukrainę i Turcję.

1.5. Przyjęcie planu działania UE w obszarze polityki energetycznej ma mieć miejsce w trakcie szczytu przywódców UE w dniach 8–9 marca 2007 roku. Plan działania UE może być załącznikiem wspólnej polityki energetycznej UE, jeżeli na szczycie zostanie wypracowany kompromis co do podziału kompetencji między państwa członkowskie i unijne instytucje oraz w kwestii wspólnej zagranicznej polityki energetycznej. Przyjęte w planie założenia określają zadania państw członkowskich w zakresie dywersyfikacji źródeł energii na rzecz źródeł odnawialnych, biopaliw oraz zwiększania efektywności zużycia energii. Debata nad planem działania jest poprzedzona raportem KE z 10 stycznia 2007 roku przedstawiającym międzynarodowe i wewnętrzne aspekty polityki energetycznej UE, tzw. Strategic Energy Review.

2. Poprawa wizerunku UE

Coraz powszechniejsze wśród społeczeństwa zachodniej Europy poczucie negatywnego wpływu globalizacji na europejski system gospodarczo-socjalny, przekonanie o pogarszających się warunkach socjalnych i pogłębiających się nierównościach społecznych, a także poczucie oddalania się instytucji UE od realnych potrzeb obywateli wpływają na pogłębianie się nieufności mieszkańców obszaru Unii Europejskiej do instytucji unijnych. Wyrazem niezadowolenia było, w opinii wielu komentatorów, odrzucenie przez społeczeństwa Francji i Holandii europejskiego Traktatu Konstytucyjnego. Niemiecka kanclerz zapowiedziała intensyfikację starań w celu poprawy wizerunku Unii Europejskiej i odzyskanie zaufania jej mieszkańców. Cel ten Niemcy zamierzają osiągnąć przede wszystkim poprzez wznowienie debaty na temat wspólnych europejskich wartości, dążenie do usprawnień legislacyjnych i poprawy warunków socjalnych wskutek rozwoju europejskiej gospodarki.

Realizacja tych planów nie będzie możliwa w krótkim okresie, jednak Niemcy poprawią swój wizerunek na arenie europejskiej jako inicjator ważnych projektów społecznych i orędownik poprawy warunków życia społeczeństwa. Wpłynie to także pozytywnie na wizerunek niemieckiego rządu w samych Niemczech. „Deklaracja Berlińska”, która ma zostać przyjęta podczas obchodów 50-lecia podpisania Traktatów Rzymskich w marcu 2007, będzie dla RFN ważnym elementem w kreowaniu swojego wizerunku jako lidera Europy również w kwestiach społeczno-gospodarczo-światopoglądowych.

2.1. Poprawa funkcjonowania instytucji unijnych

Angela Merkel wielokrotnie zapowiadała, iż dążyć będzie do ograniczenia biurokracji i usprawnienia procesu stanowienia prawa unijnego. Ideę tę popierają także dotychczasowy przewodniczący partii chadeckiej w PE, a od 16 stycznia 2007 roku przewodniczący Parlamentu Europejskiego Hans-Gert Pöttering, przewodniczący Komisji Europejskiej Jose Manuel Barroso, a także jego zastępca, europejski komisarz ds. przedsiębiorczości Günter Verheugen. G. Verheugen jest komisarzem odpowiedzialnym za wdrożenie postanowień dotyczących ograniczenia biurokracji w instytucjach Unii Europejskiej. Opierając się na doświadczeniach holenderskich, ogłosił on plany redukcji aparatu urzędniczego UE oraz kosztów z tym związanych o 25% do roku 2012¹². Niemiecka kanclerz będzie go wspierać w realizacji tych zamierzeń. Również KE w swoim oświadczeniu skierowanym do Rady UE i PE podkreśliła konieczność zmniejszenia liczby aktów prawnych i uproszczenia prawodawstwa

europejskiego¹³. Wiele krajów członkowskich zarzuca jednak KE, że prace nad redukcją biurokracji postępują zbyt wolno. Działania mające na celu zmniejszenie biurokracji podejmowane będą także przez prezydencje Portugalii i Słowenii.

Z początkiem 2007 roku Komisja Europejska zamierza przedłożyć konkretny plan redukcji kosztów administracyjnych i upraszczania procesów¹⁴. Celowi temu służyć mają m.in. ponowne opracowanie dyrektywy o podatku VAT czy unowocześnianie kodeksu celnego, a także harmonizacja przepisów prawnych krajów członkowskich UE, do czego wzywa KE. Wszystkie te tematy jako odpowiadające założeniom Strategii Lizbońskiej zostaną poruszone podczas Rady Europejskiej w marcu 2007 roku.

Poprzez odbiurokratyzowanie instytucji Niemcy chcą przyczynić się do poprawy efektywności unijnych organów. Celowi temu ma służyć także budowanie europejskiej służby dyplomatycznej wraz z europejskim ministrem spraw zagranicznych. Niemcy, ale także przejmujące po nich przewodnictwo w UE Portugalia i Słowenia, dążyć będą do poprawy koordynacji polityki zagranicznej między państwami członkowskimi, ściślejszej współpracy placówek dyplomatycznych ze sobą oraz z przedstawicielstwami Komisji Europejskiej, do konsultacji dotyczących konkretnych zagadnień i uspołnienia stanowisk. W ramach wspólnej Polityki Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych niemiecka prezydencja będzie dążyć do poprawy bezpieczeństwa na obszarze Unii Europejskiej poprzez wzmocnienie Europolu (walka z nielegalnym handlem narkotykami, handlem ludźmi, dziecięcą pornografią i fałszerstwem pieniędzy) oraz rozszerzenie kompetencji agencji Frontex, mającej za zadanie ochronę granic zewnętrznych Unii Europejskiej.

3. Wznowienie dyskusji na temat Traktatu Konstytucyjnego

Wznowienie dyskusji na temat przyszłości europejskiej konstytucji jest głównym zadaniem prezydencji niemieckiej wyznaczonym jej przez Radę Europejską w czerwcu 2006 roku. Efektem debaty ma być propozycja dalszego postępowania w sprawie TK akceptowalna dla wszystkich państw członkowskich, przede wszystkim zaś dla Francji. W kwestii europejskiej konstytucji Niemcy będą sprawować rolę mediatora – przeprowadzą proces konsultacyjny z każdym krajem członkowskim UE, wyeliminują z tekstu TK elementy najbardziej sporne i po wyborach we Francji złożą propozycję dalszych działań („mapa drogowa”). Zapowiedziano też zwołanie Konferencji Międzyrządowej, która do końca 2007 roku miałyby uzgodnić treść nowego traktatu, jest jednak prawdopodobne, że zarys nowego traktatu zostanie ustalony jeszcze podczas prezydencji niemieckiej. Niemcy będą dążyć do pełnej ratyfikacji nowego tekstu TK przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku. Przyjęcie nowego tekstu europejskiej konstytucji, w treści możliwie zbliżonej do obecnego TK, leży w niemieckim interesie – wiele kwestii jest zgodnych z niemiecką wizją RFN w Europie.

Po odrzuceniu Traktatu Konstytucyjnego przez Francję i Holandię Rada Europejska w czerwcu 2006 r. zobowiązała Niemcy do wznowienia debaty na temat TK. Wznowienie dyskusji na temat traktatu będzie należało do priorytetów niemieckiej prezydencji, a jeśli proces zakończy się sukcesem, będzie to miało duże znaczenie propagandowe dla RFN. Niemcy przystąpią do procesu konsultacyjnego, by europejski Traktat Konstytucyjny w nowej formie przyjąć do wiośny 2009 roku, przed wyborami do Parlamentu Europejskiego¹⁵.

Niemcy oceniają, iż odrzucony w referendach we Francji i w Holandii Traktat Konstytucyjny był dobrym rozwiązaniem, dlatego są orędownikiem zachowania w tekście nowej eurokonstytucji zasad-

niczej zawartości merytorycznej TK. Opowiedzą się prawdopodobnie za nieznacznym skróceniem treści TK, wprowadzając część regulacji konstytucyjnych na mocy odrębnych decyzji lub na mocy obowiązującego dotychczas prawa. Kontrowersyjna pozostaje także nazwa traktatu i najprawdopodobniej zostanie ona zmieniona.

Niemcy opowiedzą się prawdopodobnie za utrzymaniem spornych, ale korzystnych dla RFN zapisów traktatu: sposobu liczenia głosów proporcjonalnego do liczby ludności¹⁶ czy utrzymaniem stałej, ograniczonej liczby komisarzy (prawdopodobnie odpowiadającej 2/3 liczby krajów członkowskich UE). Dotychczas, po przystąpieniu do UE Bułgarii i Rumunii, TK ratyfikowało 3/4 krajów członkowskich¹⁷. Jest wątpliwe, by TK wszedł w życie w niezmienionej formie – prawo unijne wymaga bowiem konsensusu w tej kwestii.

Od 1 stycznia 2007 roku do końca 2009 roku będzie obowiązywał okres przejściowy, w którym elementy TK implementowane będą w sposób pozatraktatowy. Część zapisów TK Niemcy będą realizować poprzez odrębne regulacje (jak np. kwestie związane z umacnianiem europejskiej służby dyplomatycznej czy dotyczące wspólnych europejskich wartości, będących także nawiązaniem do treści zawartych w preambule Traktatu Konstytucyjnego), a część – np. ideę prezydencji grupowej – już realizują.

3.1. Zapis o europejskich wartościach

Podczas marcowych obchodów 50-lecia Traktatów Rzymskich w Berlinie, w których udział wezmą głowy państw i szefowie rządów, ma zostać podpisana „Deklaracja Berlińska”. Spotkanie będzie okazją do dyskusji na temat osiągnięć oraz przyszłości Unii Europejskiej, a sama deklaracja będzie dotyczyć m.in. wartości i interesów wspólnej Europy. Niejasna jest jeszcze treść i status tego dokumentu, ale najprawdopodobniej przypomni m.in. założenia Karty Praw Podstawowych UE¹⁸. Deklaracja obejmie także wartości ekonomiczne i odnoszące się do modelu socjalnego mającego zapewnić obywatelom UE wysoki standard życia. Poprzez „Deklarację Berlińską” Niemcy również chcą wzbudzić zaufanie społeczeństwa do wspólnej Europy i przywrócić poczucie tożsamości z jej wartościami. Marcowy nieformalny szczyt w Berlinie jest dla RFN okazją do zainicjowania debaty nad procesem kształtowania przyszłości UE w odpowiedzi na współczesne wyzwania. Deklaracja określi także najprawdopodobniej aktualnie priorytetowe zadania Unii – powołanie europejskiej służby dyplomatycznej i europejskiego ministra spraw zagranicznych czy stworzenie wspólnotowej polityki energetycznej. Dokument będzie prawdopodobnie elementem przygotowania do sformułowania treści nowego TK. Zapisy deklaracji będą miały dla Niemiec także znaczenie propagandowe – kojarzona będzie ona bowiem z prezydencją niemiecką.

3.2. Wzmacnianie europejskiej służby dyplomatycznej

Reforma instytucjonalna Unii Europejskiej jest zdaniem RFN konieczna, by UE w dalszym ciągu mogła sprawnie funkcjonować. Budowanie dyplomacji UE jest w tym względzie kluczowe. Traktat Konstytucyjny przewidywał powołanie instytucji europejskiego ministra spraw zagranicznych oraz wspierającej go Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (w jej skład miały wejść m.in. Dyrekcje Generalne ds. Stosunków Zewnętrznych oraz ds. Rozszerzenia i Rozwoju, a także Komórka Polityczna – Policy Unit). Powołanie ministra spraw zagranicznych UE i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych bez TK jest niemożliwe w zakresie, jaki przewidywano. Niemcy będą dążyć jednak do stopniowej implementacji zapisów dotyczących zwiększania zadań Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (który miał objąć funkcję ministra europejskiej

dyplomacji). Zapowiedziano, że podczas niemieckiej prezydencji Javier Solana, Wysoki Reprezentant ds. WPZiB, przejmie przewodnictwo w szeregu spotkań UE z państwami trzecimi. Zakłada się także ściślejszą koordynację działań między prezydencją a Wysokim Przedstawicielem¹⁹.

Wzmacnianie europejskiej służby dyplomatycznej wyraźnie pokazuje niemieckie starania kontynuacji działań podjętych w czasie pełnienia prezydencji w 1999 roku. Utworzone zostało wtedy stanowisko Wysokiego Przedstawiciela ds. WPZiB, powołana została Komórka Planowania i powzięto kroki umożliwiające udział przedstawiciela KE w obradach Trojki. Obecnie starania RFN idą w tym kierunku, by rozszerzać zadania Wysokiego Przedstawiciela ds. WPZiB i wzmacniać jego pozycję, jednocześnie dążąc do większej koherencji działań Rady UE oraz Wysokiego Przedstawiciela z pracami KE. Prace Trojki rozszerzane są przez działania w ramach prezydencji grupowej.

4. Wzmacnianie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE

Niemcy, które w znacznym stopniu przyczyniły się do powstania i rozwoju Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, nadal będą dążyć do rozwoju tej polityki, dostosowując ją do aktualnej sytuacji na świecie. Szczególny nacisk zostanie położony na rozwiązywanie wspólnotowych problemów gospodarczych oraz rozwijanie europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) oraz bezpieczeństwa wspólnego obszaru. Założenia te, realizowane zwłaszcza poprzez EPS, są zgodne z międzynarodowymi interesami Niemiec. Szczególnego znaczenia dla niemieckiej prezydencji nabiorą kwestie stabilizacji sytuacji politycznej i bezpieczeństwa na Bałkanach Zachodnich. Niemcy położą jednocześnie akcent na rozwijanie wymiaru wschodniego EPS i tzw. nowej Ostpolitik (złożonej z trzech komponentów: polityki wobec wschodnich sąsiadów UE, polityki wobec Rosji oraz strategii wobec państw Azji Centralnej). Z punktu widzenia Niemiec istotnym elementem europejskiej polityki wschodniej jest uregulowanie migracji osób z tych rejonów. Wyraźne będą też dążenia do poprawy współpracy państw członkowskich UE w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (ze szczególnym uwzględnieniem współpracy militarnej oraz polityki handlowej) oraz zapewnienia spójności instrumentarium Unii Europejskiej w tym zakresie.

Działania RFN na czas prezydencji w kwestiach dotyczących WPZiB mogą ulec zmianie w zależności od rozwoju aktualnej sytuacji geopolitycznej na świecie (jak choćby ze względu na rozwój sytuacji dot. irańskiego programu atomowego czy na skutek decyzji w kwestii autonomii Kosowa).

4.1. Intensyfikacja i rozwój kontaktów ze wschodnimi sąsiadami UE i Europy

Po rozszerzeniu UE o Bułgarię i Rumunię i przesunięciu granic do Morza Czarnego Unia w jeszcze większym stopniu niż dotychczas dostrzega swój interes w kształtowaniu demokracji i gospodarki rynkowej państw sąsiadujących z UE i Europą. W programie przygotowanym przez niemiecki rząd na okres prezydencji RFN w UE podkreślono, że priorytetem – tak jak i podczas prezydencji w 1999 roku – będzie **stabilizacja Bałkanów Zachodnich**, w szczególności poprzez wspieranie negocjacji dotyczących statusu Kosowa oraz wdrażanie efektów tych negocjacji przy udziale misji Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (będącej integralną częścią Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa). Uważa się nawet, że problem Kosowa będzie dla niemieckiej prezydencji najtrudniejszym w polityce zagranicznej UE. Wyrażono także nadzieję, że podczas niemieckiej prezydencji zakończone zostaną negocjacje dotyczące układu o stowarzyszeniu UE z Serbią, Czarnogórą oraz Bośnią i Hercegowiną.

Niemiecki MSZ od dłuższego czasu przygotowywał się do budowania tzw. nowej Ostpolitik skierowanej do wschodnich sąsiadów UE i Europy. W tym celu w niemieckim MSZ przygotowane zostały dokumenty strategiczne dotyczące tych regionów, ale plany te wzbudziły wiele kontrowersji zarówno w samych Niemczech, jak i w krajach członkowskich UE (zbyt duży nacisk położono na partnerstwo ze wschodnimi sąsiadami UE, zbyt mały na sąsiadów południowych; zbyt duże pole wpływu pozostawiono Rosji, mimo że Niemcy coraz wyraźniej przyznają, iż zachowanie Rosji w stosunku do państw objętych EPS leżących na wschód od UE jest coraz bardziej problematyczne²⁰). Krytycy żądają od Komisji Europejskiej większego niż dotychczas zwrócenia uwagi w EPS na przestrzeganie praw człowieka i demokratycznych standardów oraz zaoferowania perspektywy członkostwa państwom partnerskim UE. Część komentatorów uważa, że polityka sąsiedztwa, którą Niemcy chcą rozwijać, jest zabiegiem, by odsunąć w czasie złożenie przez kraj objęty EPS wniosku o pełne członkostwo w UE. RFN będzie wypełniało treścią założenia EPS i zobowiązania Komisji Europejskiej z grudnia 2006 roku dotyczące wzmocnienia polityki sąsiedztwa²¹. Należy przewidywać, że podział zaznaczony w dokumencie KE na politykę sąsiedztwa skierowaną do sąsiadów południowych oraz wschodnich zostanie zachowany. Prezydencja niemiecka rozwijać będzie w szczególności wschodni wymiar EPS, prezydencja portugalska zaś – wymiar południowy.

Wielu komentatorów uważa, że rozwijanie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa ma na celu także odsunięcie w czasie przystąpienia krajów objętych EPS do Unii Europejskiej. Niemiecki rząd promuje pogląd, że rozszerzenie UE następować powinno w przyszłości tylko w przypadku spełnienia przez kandydujący kraj odpowiednich kryteriów i z zachowaniem zdolności absorpcyjnej Unii Europejskiej.

W praktyce RFN będzie raczej zmierzać do utrzymania ewentualnych kandydatów do przystąpienia do UE poza jej strukturami, w czym znajdzie poparcie większości krajów członkowskich UE. W najbliższym czasie jedynie Chorwacja prawdopodobnie przystąpi do Unii Europejskiej. Rozmowy z Turcją w sprawie jej przystąpienia do UE zostały w grudniu 2006 roku zamrożone w ośmiu rozdziałach negocjacyjnych, ale w przyszłości zostanie jej najprawdopodobniej zaoferowane „strategiczne partnerstwo” jako forma stowarzyszenia z UE.

4.1.1. Implementacja nowych założeń wymiaru wschodniego EPS

Niemcy szczególną wagę przywiązują do rozwijania kontaktów z sąsiadami UE leżącymi na wschód, obejmując te państwa tzw. polityką sąsiedztwa Plus. Dotyczy to takich państw, jak: Ukraina, Mołdawia, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan oraz Białoruś, jeśli spełnione przez nią zostaną określone warunki. Oprócz dążeń do zapewnienia bezpieczeństwa tym krajom, a przez to także UE, znaczącą rolę w rozwijaniu EPS na wschód odgrywają interesy ekonomiczne Unii i Niemiec oraz kwestie związane z tranzytem nośników energii przez te państwa. KE deklaruje dążenie do realizacji (w różnej perspektywie czasowej) „kompleksowego porozumienia o wolnym handlu” z państwami objętymi EPS (wolny przepływ towarów i usług, harmonizacja prawa i standardów). Pierwsze rozmowy na ten temat zostaną podjęte z Ukrainą.

4.1.2. Zacieśnianie partnerstwa UE i Rosji

Wraz z wejściem w życie Traktatu Amsterdamskiego, w 1999 roku wprowadzony został nowy instrument realizacji Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, tj. wspólne europejskie strategie. Podczas poprzedniej niemieckiej prezydencji, na szczycie 4 czerwca 1999 roku przyjęto ramy strategii Unii Europejskiej wobec Rosji. Tym samym całościowa regulacja stosunków UE z Rosją, oparta w dużej mierze na dobrych kontaktach Niemiec z tym państwem, stała się elementem zagranicznej polityki wspólnotowej.

Również podczas prezydencji w 2007 roku Niemcy chcą kontynuować instytucjonalny dialog z Rosją, wykorzystując do tego celu płaszczyznę unijną. W dialogu tym będą dominować kwestie energetyczne. RFN będzie miał znaczący wpływ na kształt nowego Porozumienia o partnerstwie i współpracy (PCA) z Rosją – zakończenie negocjacji w tej sprawie przypada na czas niemieckiego przewodnictwa w Radzie UE. Niemcy (również ze względu na dobre stosunki z Rosją) pełnić będą rolę pośrednika między Unią Europejską a Rosją, jeśli taki mandat zostanie im przyznany przez wszystkie kraje członkowskie UE.

W dłuższej perspektywie Berlin będzie dążyć do stworzenia między UE i Rosją, powiązaną z Unią umową partnerstwa strategicznego, strefy wolnego handlu, do pogłębienia partnerstwa energetycznego oraz współpracy w dziedzinie wspólnego zapobiegania kryzysom międzynarodowym, a także współpracy w zakresie nauki, kształcenia i kultury. Kwestie te oznaczają pogłębione partnerstwo z Rosją w czterech wspólnych przestrzeniach, zbieżnych z „mapami drogowymi” przyjętymi na szczycie UE–Rosja w maju 2005 roku.

Pogłębione partnerstwo UE z Rosją zaproponowane przez Niemcy napotkało w pewnej mierze na opór chadecji²² oraz przede wszystkim państw Europy Wschodniej i Środkowej, ale także USA. Efektem tego jest widoczna modyfikacja stanowiska niemieckiego MSZ, które od pewnego czasu podkreśla, iż zbliżenie z Rosją będzie się opierać na uniwersalnych wartościach europejskich w dziedzinie praw człowieka. Należy jednak przewidywać, że niemiecka aktywność wobec Rosji będzie nadal budzić kontrowersje.

4.1.3. Zainicjowanie strategii wobec Azji Centralnej

Strategia wobec państw Azji Centralnej (Kazachstan, Uzbekistan, Kirgizja, Tadżykistan, Turkmenistan) jest własną inicjatywą Niemiec i będzie ona zaliczona na poczet dokonań prezydencji niemieckiej. RFN przywiązuje dużą wagę do tej części świata ze względu na występujące tam zasoby energetyczne oraz strategiczne położenie geograficzne (m.in. tranzyt energii oraz bliskość granic Afganistanu – Niemcy uczestniczą tam w misjach stabilizacyjnych). Wspieranie demokracji, walka o prawa człowieka, walka z terroryzmem oraz z przemytem broni i narkotyków, a także kwestie energetyczne – to najważniejsze z wymienianych przez RFN zagadnień ważnych w strategii wobec państw Azji Centralnej, zdominowanych przez wpływy Rosji, Chin i USA. Niemieckie starania o rozwój partnerstwa UE z krajami Azji Centralnej oraz zwiększające się zapotrzebowanie UE na dostawy nośników energii przyczyniły się do podpisania (w grudniu 2006 r.) memorandum dotyczącego strategicznego partnerstwa energetycznego między UE i Kazachstanem.

Również w tym regionie RFN podkreśla duże znaczenie Rosji. Dążenie do rozwoju stosunków z Azją Centralną najprawdopodobniej spotka się z przychylnością innych członków UE dążących do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Europie. Warto też pamiętać, że Niemcy jako jedyne państwo Unii Europejskiej mają w każdym kraju tego regionu placówkę dyplomatyczną, przez co ich rola w tym regionie wzrasta.

4.2. Wzmacnianie i rozwój Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony

Niemcy zapowiedziały wzmacnianie i rozwój EPBiO poprzez rozbudowę cywilnych i wojskowych instrumentów Unii Europejskiej, służących zapobieganiu i zwalczaniu konfliktów. Wraz z rozpoczęciem niemieckiej prezydencji, z ramienia UE powołane zostały jednostki cywilno-wojskowe służące szybkiemu zaangażowaniu UE w regionach konfliktu. Są to dwie jednostki bojowe do misji pokojowych – EU Battle Groups. Jednocześnie podjęto pracę centrum operacyjne Unii mające za zadanie

usprawnienie planowania i przeprowadzania misji UE. W celu poprawy działań Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony Niemcy będą dążyć do poprawy koordynacji cywilno-wojskowych operacji przeprowadzanych w ramach EPBiO. Wzmacniana ma być także współpraca UE i NATO w kwestiach dotyczących zaangażowania jednostek oraz ich kształcenia, oraz współpraca UE z OBWE. W ramach WPZiB Niemcy zapowiedzieli także zacieśnianie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi w rozwiązywaniu konfliktów na świecie w obecnej sytuacji geopolitycznej, w szczególności na Bałkanach Zachodnich, w Iranie oraz na Bliskim Wschodzie.

5. Wzmacnianie trzeciego filaru UE – Polityki Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Zacieśnienie współpracy policji i wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich UE jest jednym z założeń zapisanych w Traktacie Konstytucyjnym. Niemcy opowiadają się za tym, by kwestie z zakresu trzeciego filaru Unii Europejskiej stały się częścią prawa podstawowego UE. W odpowiedzi na naglące potrzeby Europy w kwestiach dotyczących migracji osób prezydencja niemiecka będzie dążyć do zharmonizowania i zinstytucjonalizowania polityki azylowej i migracji na forum europejskim. Tworzenie wspólnego obszaru bezpieczeństwa, wolności i prawa należy obecnie do najważniejszych projektów w Unii Europejskiej.

5.1. Rozbudowa współpracy policyjnej i wspólna walka z terroryzmem

W programie niemieckiego rządu na czas prezydencji w UE zapowiedziano wzmocnienie Europolu i poprawę współpracy policyjnej krajów członkowskich UE. Prezydencje Niemiec, Portugalii i Słowenii będą współpracować ze sobą w tym zakresie. Postuluje się także, by umożliwiono funkcjonariuszom policji służbę w innych państwach członkowskich UE, jeśli pojawi się taka prośba ze strony danego państwa oraz by ułatwiono dostęp do danych policyjnych innych krajów członkowskich UE. Instytucjom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo oraz policjom udostępnione mają zostać informacje z systemów europejskich (Systemu Informacyjnego Schengen SIS, Systemu Informacji o Wizach VIS, systemu identyfikacji odcisków palców azylantów i nielegalnych imigrantów na obszarze Unii Europejskiej EURODAC, Systemu Informacji Celnej CIS). RFN zapowiedziało też, że będzie dążyć do rozszerzenia Traktatu z Prüm z maja 2005 roku, a przez to do umożliwienia dostępu do danych biometrycznych przestępców oraz danych o pojazdach.

Na terenie Unii Europejskiej ma zostać wzmocniona także kontrola internetu, a publikowanie instrukcji budowy materiałów wybuchowych ma być karane. Niemcy zaznaczają także, że będą dążyć do umożliwienia ściślejszych konsultacji między osobami odpowiedzialnymi za politykę sprawiedliwości i politykę wewnętrzną a odpowiedzialnymi za politykę zagraniczną. Jest to kwestia istotna dla zwalczania terroryzmu i zorganizowanej przestępczości.

5.2. Dążenie do stworzenia wspólnej polityki azylowej i migracji

W programie RFN wspólna polityka azylowa i migracji będzie zajmować ważne miejsce z punktu widzenia bezpieczeństwa obywateli. Spójna polityka azylowa i migracji odnosi się w szczególności do problemów ochrony granic południowych UE, będzie zatem jednym z priorytetów prezydencji portugalskiej. Dla rozwiązania problemu napływu ludności przede wszystkim z Afryki niezbędny będzie dialog z krajami pochodzenia uciekinierów oraz państwami tranzytowymi. W tym celu prezydencja niemiecka wraz z portugalską zamierzają przygotować szczyt UE–Afryka. Temat ten jest także istotny dla Niemiec jako państwa sprawującego obecnie przewodnictwo w grupie G-8. Unijny dialog w zakresie problematyki azylowej i migracji poszerzony będzie także o kraje sąsiadujące z UE

na wschód oraz południowy wschód. Niemcy, Portugalia i Słowenia będą walczyć z nielegalną imigracją także poprzez wprowadzenie europejskiego Systemu Informacji o Wizach, poprzez coraz szersze użycie danych biometrycznych w wizach i paszportach, jak również przez harmonizację europejskiej polityki azylowej. Są to kwestie przygotowujące jednocześnie poszerzenie obszaru Schengen o nowych członków, w tym Polskę (prezydencja niemiecka zacznie ten proces, a rozszerzenie ma nastąpić według planów 1 stycznia 2008 roku, podczas prezydencji słoweńskiej).

Oddzielną kwestię stanowią regulacje dotyczące wiz w odniesieniu do państw objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa. Niemcy, podzielając postulaty unijne, będą dążyć do ułatwień w ruchu bezwizowym dla wybranych grup obywateli państw objętych EPS (studenci, naukowcy czy biznesmeni).

5.3. Ochrona granic zewnętrznych UE

Dla zabezpieczenia granic zewnętrznych UE (i ograniczenia nielegalnej migracji i handlu ludźmi) podkreśla się konieczność wzrostu efektywności działań agencji Frontex powołanej do ochrony granic UE. Niemcy, Portugalia i Słowenia będą dążyć do takiego rozwoju agencji Frontex, by możliwe było szybkie zaangażowanie i lepsza koordynacja służb granicznych krajów członkowskich UE w przypadkach zagrażających bezpieczeństwu granic UE. W ramach działalności agencji zapowiedziano zwiększenie liczby ekspertów mających dbać o bezpieczeństwo na największych przejściach granicznych. Wprowadzenie Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II) oraz uzyskanie sprawności użytkowej innych systemów bezpieczeństwa europejskiego są ważnymi warunkami zabezpieczenia granic zewnętrznych UE.

III. SZANSE NA REALIZACJĘ ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH. WNIOSKI

Niemiecki program pracy na czas pełnienia prezydencji w Unii Europejskiej odpowiada ogólnemu kierunkowi działania Komisji Europejskiej zawartemu w agendzie na rok 2007. Wymienione w programie zadania są jednocześnie wyznaczone przez aktualne potrzeby polityki wewnętrznej i zagranicznej realizowanej przez Unię Europejską – Niemcy żywią nadzieję, że uda im się doprowadzić do konsensusu i rozwiązania wielu palących problemów (stąd hasło prezydencji niemieckiej: „Europa wspólnym sukcesem”). W wielu kwestiach prawdopodobnie Niemcom uda się osiągnąć wstępne porozumienie z innymi krajami UE, a wiele działań zakończy się sukcesem.

1. Można oczekiwać znaczącego postępu prac nad kształtem Traktatu Konstytucyjnego. Intensywne starania RFN w kwestii sondowania stanowisk państw UE oraz uzyskania konsensusu zadawalającego wszystkie strony pozwalają przypuszczać, że RFN uda się przed końcem prezydencji stworzyć plan działania w sprawie nowej europejskiej konstytucji i prawdopodobnie także zarysować jej kształt. Niemcy mają świadomość, że ratyfikacja TK we wszystkich państwach UE do 2009 roku będzie zależała w dużej mierze od nowego tekstu TK, wypracowanego prawdopodobnie w czasie niemieckiej prezydencji.
2. Mimo licznych kontrowersji Niemcy będą dążyć do wzmocnienia Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, akcentując w niej wymiar wschodni oraz do rozwoju stosunków ze wschodnimi sąsiadami Europy. Jako novum prezydencji wypracowana zostanie strategia dotycząca Azji Centralnej,

co zapowiedziano we wspólnym programie Niemiec, Portugalii i Słowenii. Z krajami objętymi EPS intensyfikowany będzie dialog na temat dostaw nośników energii. Z krajami-producentami energii zostaną być może podpisane memoranda dotyczące współpracy energetycznej. Dialog w kwestiach energetycznych z krajami Europy Wschodniej objętymi EPS oraz państwami Azji Centralnej będzie postępował prawdopodobnie z dużą ostrożnością z uwagi na to, że Rosja postrzega te kraje jako strefę swoich wpływów.

3. Dla Polski sprawowanie prezydencji przez Niemcy może mieć pozytywne skutki. RFN reprezentująca Unię Europejską na zewnątrz, będzie w czasie sprawowania swojej funkcji prowadzić politykę (również w stosunku do Rosji) w sposób bardziej stonowany i uwzględniający interesy wszystkich krajów członkowskich. W kwestiach kontrowersyjnych Niemcy będą musiały respektować polski głos, tak jak i głosy innych państw. Polska powinna aktywnie włączać się w dyskusje i dążyć do prezentowania swojego stanowiska w jak najwcześniejszych fazach konsultacji.
4. Szanse realizacji założeń programu niemieckiego przewodnictwa wzmacnia współpraca w ramach prezydencji grupowej. Rozpoczęte długoterminowe programy RFN będzie mogła kontynuować, kontrolować lub zakończyć podczas prezydencji portugalskiej i słoweńskiej. Dotyczy to także kształtowania relacji z Rosją.
5. W marcu 2007 roku podczas Rady Europejskiej przyjęty zostanie plan działania UE w zakresie polityki energetycznej. Będzie on obejmować program działań na rzecz zwiększenia efektywności zużycia energii i wzrostu udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych. Polityka zagraniczna i handlowa UE w czasie niemieckiej prezydencji skoncentruje się przede wszystkim na kwestiach energetycznych.
6. Niemcy podczas swojej prezydencji będą dążyć do rozwijania kompetencji i instrumentarium Unii Europejskiej w kwestiach związanych z zapobieganiem kryzysom oraz niwelowaniem ich skutków. Starania RFN idące w kierunku rozwijania jednostek cywilno-wojskowych UE oraz współpracy państw członkowskich w tym zakresie nie zakończą się spektakularnym sukcesem w czasie pełnienia półrocznej prezydencji, ale będą testem funkcjonowania dotychczas uruchomionych jednostek wspólnotowych i impulsem do dalszego rozwijania WSPZiB oraz EPBiO.
7. Wystąpienie ewentualnych kryzysów militarnych na świecie i sposób ich rozwiązania przez Niemcy odbije się na postrzeganiu tego państwa jako globalnego gracza. Działania na tym polu umacniają pozycję Niemiec jako kandydata do Rady Bezpieczeństwa ONZ.
8. Podpisanie „Deklaracji Berlińskiej” wraz z jej zapisem o wartościach europejskich będzie dla niemieckiej prezydencji znacznym sukcesem, także o znaczeniu propagandowym. Deklaracja stanowić będzie w przyszłości punkt odniesienia, wyznaczając główny kierunek rozwoju UE.

Wydaje się, że szanse na realizację narodowych interesów RFN przez niemiecką prezydencję (ale także w oparciu o prezydencje portugalską i słoweńską) są duże. Gruntowna analiza poprzedzająca działania Niemiec, wychodzenie z własnymi inicjatywami, otwartość na dialog i prowadzenie bilateralnych negocjacji kreują wizerunek RFN jako kompetentnego partnera w polityce. Można zatem przypuszczać, iż Niemcom uda się pozyskać sojuszników do swoich projektów i przekonać do nich inne państwa członkowskie. Stanie się to również dlatego, że RFN jako kraj członkowski UE pochwalić się może licznymi sukcesami na arenie europejskiej. Można oczekiwać, że Niemcom uda się przygotować nową wersję TK odpowiadającą oczekiwaniom RFN (w swej treści jak najmniej odbiegającą od zawartości merytorycznej obecnego, odrzuconego TK). Niemcy zapewnią sobie sukcesy na arenie europejskiej również dlatego, że umiejętnie potrafią zharmonizować interesy narodowe z interesami wspólnotowymi, przez co uzyskują wsparcie innych państw członkowskich,

jak to jest np. w kwestii działań służących rozwojowi EPS czy strategii wobec Azji Centralnej. Duże zaangażowanie Niemiec w kwestie europejskie (również w ramach EPBiO) sprawia, że wzrasta rola RFN na arenie europejskiej i na świecie. W tym kontekście oceniane będą także starania niemieckiej prezydencji zmierzające do poprawy wizerunku UE wśród jej mieszkańców.

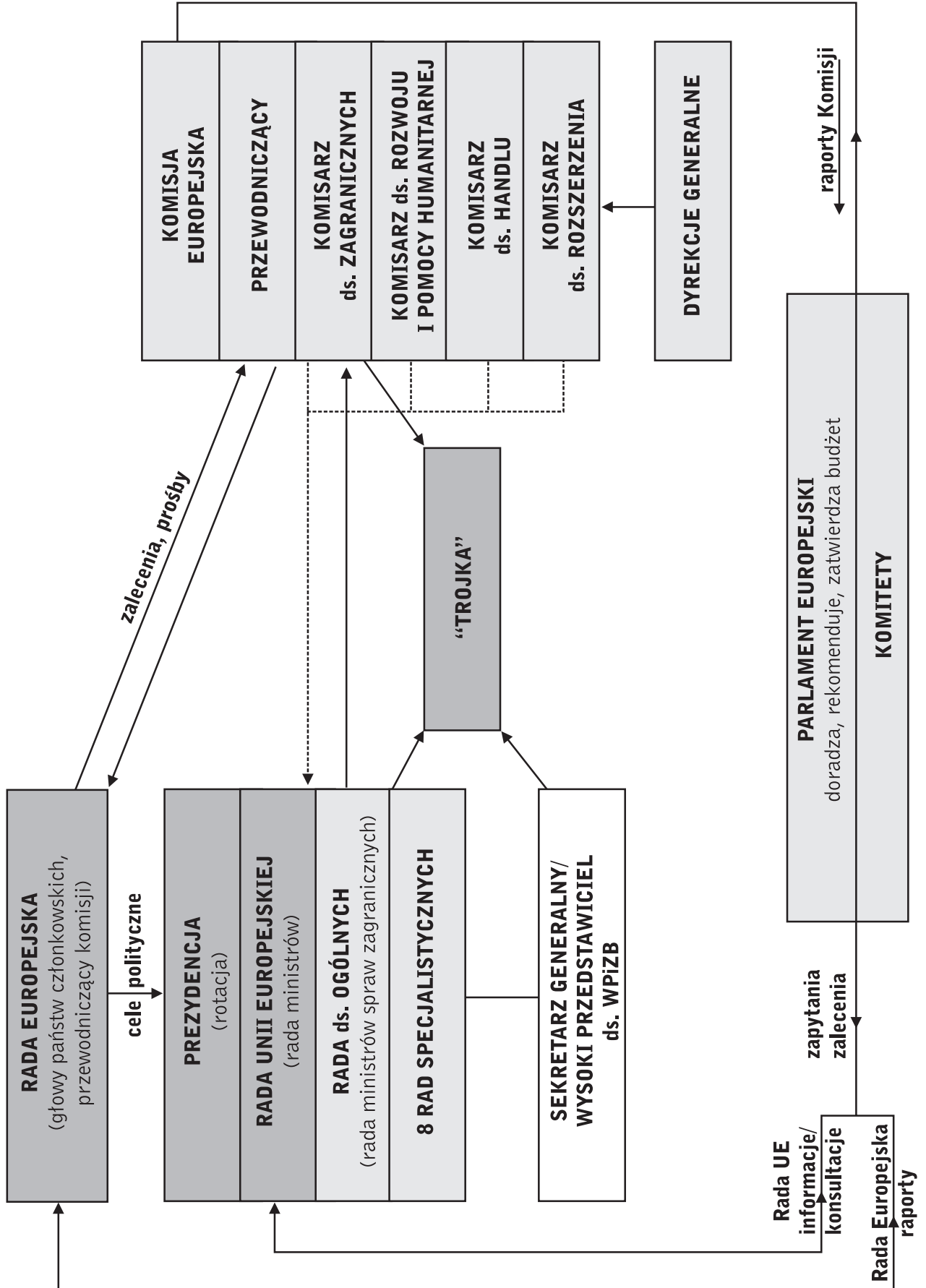
Nawet jeśli długoterminowe założenia niemieckiej prezydencji w ostatecznym rozrachunku nie zostaną zrealizowane w wystarczającym zakresie (niektóre z inicjatyw RFN będą kontynuowane przez kolejne prezydencje), niemieckie zaangażowanie będzie miało pozytywny wpływ na postrzeganie Niemiec w Europie.

Jacek Frączek, współpraca Łukasz Antas

Aneksy

1. Miejsce Rady UE w systemie instytucji unijnych

(schemat za J. Czaputowicz: „Instytucjonalizacja Wspólnej Polityki Zagranicznej”, w: *Polska w Europie* 2(44) 2003)

2. Tabela ważnych wydarzeń w czasie prezydencji niemieckiej

styczeń 2007		
09.01.2007	Wspólne posiedzenie gabinetu i kolegium Komisji Europejskiej	Berlin
15/16.01.2007	Spotkanie nieformalne: wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne	Drezno
17.01.2007	Wystąpienie kanclerz Niemiec w Parlamencie Europejskim – prezentacja programu prezydencji	Strasburg
18–20.01.2007	Spotkanie nieformalne: zatrudnienie i polityka socjalna	Berlin
22/23.01.2007	Rada ds. Spraw Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych	Bruksela
29.01.2007	Eurogrupa (nieformalna)	Bruksela
29/30.01.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Bruksela
30.01.2007	Rada ds. gospodarki i finansów	Bruksela

luty 2007		
12/13.02.2007	Spotkanie nieformalne: kultura i media	Berlin
12/13.02.2007	Rada ds. spraw ogólnych i stosunków zewnętrznych	Bruksela
15.02.2007	Rada ds. komunikacji, telekomunikacji i energii	Bruksela
15/16.02.2007	Rada ds. wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych	Bruksela
16.02.2007	Rada ds. kształcenia, młodzieży i kultury	Bruksela
19.02.2007	Rada ds. konkurencyjności	Bruksela
20.02.2007	Rada ds. środowiska naturalnego	Bruksela
22.02.2007	Rada ds. zatrudnienia, polityki socjalnej, zdrowia i konsumentów	Bruksela
26.02.2007	Eurogrupa (nieformalna)	Bruksela
26/27.02.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Bruksela
27.02.2007	Rada ds. gospodarki i finansów	Bruksela
27.02.2007	Wystąpienie kanclerz Niemiec z okazji pierwszego zebrania roboczego Europejskiej Rady ds. badań naukowych	Berlin

marzec 2007		
01/02.03.2007	Spotkanie nieformalne: obronność	Wiesbaden
01/02.03.2007	Spotkanie nieformalne nt. kształcenia, młodzieży i kultury	Heidelberg
05/06.03.2007	Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych	Bruksela
08/09.03.2007	Rada Europejska (spotkanie na szczycie szefów państw i rządów)	Bruksela
12/13.03.2007	Spotkanie nieformalne: pomoc rozwojowa	Bonn
14.03.2007	Wystąpienie kanclerz Niemiec w Parlamencie Europejskim	Strasburg
19/20.03.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Bruksela
22/23.03.2007	Rada ds. komunikacji, telekomunikacji i energii	Bruksela
24/25.03.2007	Spotkanie nieformalne szefów państw i rządów (50-lecie Traktatów Rzymskich)	Berlin
26.03.2007	Eurogrupa (nieformalna)	Bruksela
27.03.2007	Rada ds. gospodarki i finansów	Bruksela
30/31.03.2007	Spotkanie nieformalne Gymnich	Brema

	kwiecień 2007	
termin jeszcze nieustalony	Spotkanie na szczycie UE i USA	USA
16/17.04.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Luksemburg
19/20.04.2007	Rada ds. wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych	Luksemburg
19/20.04.2007	Spotkanie nieformalne: zdrowie	Akwizgran
20/21.04.2007	Spotkanie nieformalne: gospodarka i finanse	Berlin
23/24.04.2007	Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych + Rosja	Luksemburg
26–28.04.2007	Spotkanie nieformalne: konkurencyjność	Würzburg

	maj 2007	
18.05.2007	Spotkanie na szczycie UE i Rosji	Samara/Rosja
07.05.2007	Eurogrupa (nieformalna)	Bruksela
07/08.05.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Bruksela
08.05.2007	Rada ds. gospodarki i finansów	Bruksela
14/15.05.2007	Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych (+ obronności i współpracy na rzecz rozwoju)	Bruksela
20–22.05.2007	Spotkanie nieformalne: rolnictwo i rybołówstwo	Moguncja/Rheingau
21/22.05.2007	Rada ds. konkurencyjności	Bruksela
23–25.05.2007	Nieformalna rada ds. rozwoju miast i spójności terytorialnej	Lipsk
24/25.05.2007	Rad ds. kształcenia, młodzieży i kultury	Bruksela
30/31.05.2007	Rada ds. zatrudnienia, polityki socjalnej, zdrowia i konsumentów	Bruksela

	czerwiec 2007	
termin jeszcze nieustalony	Spotkanie na szczycie UE i Japonii	Niemcy
01-03.06.2007	Spotkanie nieformalne: środowisko naturalne	Essen
04.06.2007	Eurogrupa (nieformalna)	Luksemburg
05.06.2007	Rad ds. gospodarki i finansów	Luksemburg
06.06.2007	Spotkanie na szczycie UE i Kanady	Niemcy
06–08.06.2007	Szczyt G-8	Heiligendamm
07/08.06.2007	Rada ds. komunikacji, telekomunikacji i energii	Luksemburg
11/12.06.2007	Rada ds. rolnictwa i rybołówstwa	Luksemburg
12/13.06.2007	Rada ds. wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych	Luksemburg
18/19.06.2007	Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych	Luksemburg
21/22.06.2007	Rada Europejska (spotkanie na szczycie)	Bruksela
28.06.2007	Rada ds. środowiska naturalnego	Luksemburg
	Konferencja Parlamentu Europejskiego: sprawozdanie końcowe kanclerza Niemiec dot. prezydencji niemieckiej	Bruksela

3. Zadania instytucji Unii Europejskich zawarte w agendzie Komisji Europejskiej na rok 2007²³

1. Unowocześnianie gospodarki europejskiej

- promowanie zrównoważonego wzrostu i zatrudnienia w dynamicznej, innowacyjnej i atrakcyjnej Europie;
- kontynuacja realizacji strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia – podjęcie działań w następstwie sprawozdania z postępów w realizacji strategii lizbońskiej w roku 2006;
- określenie kierunków rozwoju jednolitego rynku europejskiego na lata do następnej dekady;
- analiza obszarów, w których nie wprowadzono jeszcze w pełni zasad rynku wewnętrznego; w 2007 r. w centrum uwagi będzie przemysł i rynek zbrojeniowy;
- uwzględnienie europejskiej polityki kosmicznej w politykach UE i rozwój ram prawnych dla użytkowników i twórców technologii kosmicznych;
- zakończenie do czerwca 2007 r. konsultacji na temat „zielonej księgi” poświęconej przyszłej polityce morskiej dla Unii Europejskiej.

2. Rozwiązywanie problemów społecznych Europy

- dążenie do likwidacji barier utrudniających korzystanie z możliwości, jakie oferują europejskie rynki pracy; Komisja Europejska chce przedłożyć wnioski mające zachęcić kraje członkowskie do opracowania wspólnych zasad ukierunkowanych na stymulowanie elastyczności i pewności zatrudnienia na europejskim rynku pracy;
- KE przedstawi raport z dotychczasowego wykonania agendy społecznej w celu podsumowania osiągnięć UE w zakresie tworzenia nowych i lepszych miejsc pracy w Europie oraz w dążeniu do zapewnienia równych szans na rynku pracy.

3. Lepsze zarządzanie przepływami migracyjnymi

- stworzenie europejskich uregulowań w zakresie migrantów zarobkowych, w szczególności zaś migrantów wysoko wykwalifikowanych, w reakcji na zmieniające się zapotrzebowania rynku; przykładowo wprowadzając mechanizm zbliżony do systemu „zielonej karty”, czy kary minimalne dla pracodawców zatrudniających migrantów bez prawa legalnego pobytu;
- w obszarze polityki azylowej KE będzie wspierać dialog ze wszystkimi zaangażowanymi w tym zakresie stronami w celu sfinalizowania wspólnej europejskiej polityki azylowej do roku 2010.

4. Dążenie do zapewnienia bezpiecznych, konkurencyjnych i zrównoważonych dostaw energii

- w ramach kształtowania polityki energetycznej UE Komisja Europejska przedstawi pierwszy przegląd strategii energetycznej dla Europy – „Kompleksową koncepcję wraz z załączonym do niej planem działań. Przegląd ten będzie punktem wyjścia do długoterminowej strategii usprawnienia rynku wewnętrznego, szybszego korzystania z nowych technologii, dywersyfikacji i zabezpieczenia dostaw w obrębie UE i spoza jej obszaru, kontroli popytu i promowania efektywności energetycznej. (...) Komisja Europejska zaproponuje również środki mające zagwarantować utworzenie prawdziwego rynku wewnętrznego dla energii elektrycznej i gazu”;
- KE przedłoży „zieloną księgę” w sprawie możliwości przeciwdziałania przez UE negatywnym skutkom zmian klimatycznych oraz w kwestii perspektyw współpracy międzynarodowej w tym zakresie po roku 2012; przeglądowi zostanie poddany również wspólnotowy system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, aby w ten sposób została zapewniona stabilność inwestycji przemysłowych uwzględniających emisję gazów i przyspieszony został proces zmniejszania emisji gazów cieplarnianych.

5. Przeprowadzenie działań na rzecz polepszenia jakości życia społeczeństwa europejskiego

- Komisja Europejska podejmie działania ułatwiające efektywne kształtowanie polityki zdrowotnej w Europie (ochrona przed epidemiami, poprawa bezpieczeństwa żywności, promocja zdrowego trybu życia, wzrost konkurencyjności w sektorze usług zdrowotnych); w tym celu wydana zostanie „biała księga” w sprawie strategii w dziedzinie ochrony zdrowia;
- ustanowiona zostanie również strategia europejska w dziedzinie opieki społecznej na podstawie wyników szeroko zakrojonych konsultacji w sprawie skutków prawodawstwa europejskiego w tym obszarze;
- KE będzie dążyć do poprawy bezpieczeństwa w Europie, m.in. poprzez walkę z propagandą terrorystyczną oraz wprowadzenie ograniczeń w przekazywaniu wiedzy specjalistycznej, mogącej posłużyć do konstrukcji materiałów wybuchowych; w 2007 r. ma zostać przyjęty plan działań na rzecz większego zabezpieczenia materiałów wybuchowych; prace KE skoncentrują się także na walce z przestępczością internetową.

6. Promocja Europy jako partnera na arenie międzynarodowej

- dążenie do zniesienia barier utrudniających stosunki handlowe oraz tworzenie nowych możliwości w zakresie handlu i inwestycji na całym świecie, przy uwzględnieniu kwestii konkurencyjności, jak również problemów społecznych i związanych ze środowiskiem naturalnym; pomocą w zniesieniu barier utrudniających stosunki handlowe ma być przyjęcie odnowionej strategii dostępu do rynku;
- przewyciężenie przeszkód na drodze do porozumienia w ramach Rundy z Doha; UE będzie dążyć jednocześnie do zwiększenia konkurencyjności spółek europejskich na świecie i poprawy stosunków handlowych z kluczowymi partnerami; podjęte mają też zostać wysiłki do stworzenia warunków umożliwiających większy wpływ polityki zagranicznej UE na wzrost gospodarczy w Europie;
- wzmocnienie Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, wynegocjowanie układów o stowarzyszeniu z kilkoma znaczącymi partnerami w Azji i Ameryce Łacińskiej oraz prowadzenie dalszych negocjacji z głównymi partnerami strategicznymi (Rosja, Chiny i Ukraina);
- kontynuacja realizacji europejskiej strategii bezpieczeństwa; KE będzie wytrwale podejmowała wysiłki na rzecz stabilizacji na Bliskim Wschodzie i w południowej Azji; ponadto podejmowane będą starania o wzmocnienie stosunków transatlantyckich.

Przypisy

¹ W Radzie Unii Europejskiej rozróżnia się trzy sposoby podejmowania decyzji: (1) jednogłośnie w szczególnie ważnych obszarach polityki europejskiej, (2) większością kwalifikowaną (większość decyzji), (3) zwykłą większością (bardzo rzadki sposób podejmowania decyzji). Ponieważ Rada Unii Europejskiej jest przedstawicielstwem krajów członkowskich UE, nie zaś bezpośrednim reprezentantem obywateli Unii (funkcję taką sprawuje Parlament Europejski) Niemcy stoją na stanowisku, że rozkład głosów w tej instytucji powinien odzwierciedlać siłę danych państw w Europie według kryterium liczby mieszkańców – jako największe państwo w Europie RFN opowiada się tym samym za zwiększeniem liczby głosów przypadających RFN (rozkład głosów w Radzie UE zapisany w europejskim Traktacie Konstytucyjnym, tzw. podwójna większość, niwelował według Niemiec dotychczasowe nieusprawiedliwione różnice). Niemcy stoją na szczególnej pozycji, ponieważ jako największe państwo UE zawsze muszą się znaleźć wśród trzech dużych państw (a według odrzuconego Traktatu Konstytucyjnego czterech) tworzących mniejszość blokującą (do dużych państw zaliczane są: Włochy, Francja, Wlk. Brytania i Niemcy). Jeżeli doszłoby do ponownej dyskusji na temat liczenia głosów w Radzie UE, Polsce trudno byłoby uzyskać zgodę z Niemcami.

² Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych jest radą składającą się z ministrów spraw zagranicznych krajów członkowskich. Jej posiedzenia odbywają się w cyklu miesięcznym. W zależności od omawianej tematyki w radach tych biorą także udział ministrowie ds. europejskich, obrony, handlu czy rozwoju. Rada ds. ogólnych obraduje nad tematami dotyczącymi więcej niż jednego obszaru europejskiej polityki, jak np. kwestie instytucjonalne i administracyjne, kwestie dotyczące rozszerzenia UE czy opracowanie budżetu UE. Rada ds. ogólnych opracowuje także zestawy tematyczne, które zostały jej przekazane przez Radę Europejską. W gestii Rady ds. ogólnych leży także przygotowanie obrad rad specjalistycznych. Te ostatnie składają się z ministrów krajów członkowskich, którzy stoją na czele odpowiednich resortów. Ich posiedzenia odbywają się 2–12 razy w ciągu roku. Zgodnie z ustaleniami Rady Europejskiej z Sewilli z czerwca 2002 r. liczba rad specjalistycznych nie może przekraczać osiem (spotkania rad specjalistycznych dotyczą następujących tematów: gospodarczych i finansowych (Ecofin), harmonizacji podatków i polityki gospodarczej państw członkowskich, współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych (WSiSW), zatrudnienia, polityki społecznej, zdrowia i ochrony konsumentów, konkurencji, transportu oraz telekomunikacji i energii, rolnictwa i rybołówstwa, ochrony środowiska naturalnego, edukacji oraz młodzieży i kultury). Pracom wszystkich rad specjalistycznych i grupom roboczym przewodniczą reprezentanci kraju członkowskiego sprawującego aktualnie prezydencję w Unii Europejskiej (zwyczajowo ministra państwa członkowskiego reprezentuje też często sekretarz stanu lub inny polityk; niekiedy ministrowie delegują do uczestniczenia w Radzie UE stałych przedstawicieli w Brukseli lub ich zastępców. Zdarza się też, że do oddania głosu w Radzie UE ministrowie upoważniają ministra innego państwa członkowskiego UE). W obradach Rady UE uczestniczą urzędnicy resortów odpowiedzialnych za temat danego posiedzenia oraz przedstawiciele KE.

³ Główne cele i kierunki działania WPZiB określa Rada Europejska, tj. głowy państw i szefowie rządów. Ich propozycje zawarte w „konkluzjach prezydencji” dają innym instytucjom UE mandat do wprowadzania tych decyzji w życie.

Za kwestie związane z kształtem unijnej polityki zagranicznej odpowiada Rada ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych. Rada ds. stosunków zewnętrznych zajmuje się kwestiami polityki zagranicznej Unii Europejskiej, jest więc odpowiedzialna za realizację Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, czy współpracy w polityce rozwojowej; odpowiada też za realizację zadań z zakresu zagranicznej polityki handlowej UE. W ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa decyzje i działania podejmowane są najczęściej w sposób jednogłośnie. Ministrowie obrony państw członkowskich, którzy dwa razy w roku biorą udział w oficjalnych obradach Rady ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych, współodpowiedzialni są także za kształtowanie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony. Budżetem Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa zarządza Komisja Europejska i ma ona silny wpływ na kwestie związane z zagadnieniami ekonomicznymi WPZiB (KE w szczególności wdraża politykę zagraniczną UE dot. polityki handlowej i pomocy humanitarnej). W ramach polityki handlowej Komisja Europejska jest odpowiedzialna za kształt i administrowanie umowami handlowymi czy zmianami celnymi. Komisja Europejska podejmuje te zadania, jeśli zostaną jej zlecone przez Radę UE oraz w porozumieniu z komitetem Rady UE zwanym komitetem „Artykuł 133”, złożonym z urzędników wyższego szczebla odpowiedzialnych za kwestie handlowe. W kwestiach dotyczących także innych dziedzin, inwencji, praw autorskich czy usług – kompetencje w zawieraniu umów handlowych dzielone są między WE oraz państwa członkowskie.

Posiedzenia Rad Unii Europejskiej przygotowują organy pomocnicze:

- Sekretariat Rady UE – koordynuje prace Rady UE; na jego czele stoi sekretarz generalny, obecnie Javier Solana; sekretarz rady jest jednocześnie Wysokim Przedstawicielem UE ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa i wspiera prezydencję UE w jej obowiązkach związanych z reprezentowaniem UE w kwestiach związanych ze Wspólną Polityką Bezpieczeństwa i Obrony; jako Wysoki Przedstawiciel ds. WPZiB uczestniczy on także w posiedzeniach NATO, G-8 i OBWE;
- COREPER – Komitet Stałych Przedstawicieli; jest to komitet tworzony przez ambasadorów krajów członkowskich UE akredytowanych w Brukseli (COREPER II) oraz ich zastępców (COREPER I). Ambasadorowie przygotowują zebrania ministerialne (rady) i nadzorują prace komitetów i grup roboczych, których zadaniem jest analizowanie propozycji KE;
- Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa niezależnie od Komitetu Stałych Przedstawicieli bierze udział w przygotowaniu stanowisk politycznych dla Rady ds. ogólnych i polityki zewnętrznej w kwestiach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Prócz tego Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa sprawuje polityczną kontrolę oraz kierownictwo nad operacjami związanymi z zapobieganiem konfliktom.

⁴ http://www.eu2007.de/includes/Download_Dokumente/Trio-Programm/triodeutsch.pdf;
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st11/st11423.en06.pdf>

⁵ „Merkels Masterplan für Europa“, Die Welt, 12.11.2006.

⁶ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=DOC/06/3&format=HTML&aged=0&language=PL&guiLanguage=pl>

⁷ W 1999 r. Niemcy prócz prezydencji UE sprawowały także przewodnictwo w grupie Schengen, w Unii Zachodnioeuropejskiej oraz w G-8. W tym samym czasie wybierany był też nowy skład Parlamentu Europejskiego, a w momencie przejmowania prezydencji przez Niemcy w UE pojawiła się europejska waluta. W decydujący etap wkraczały ustalenia dotyczące Agendy 2000, co jednocześnie znalazło odzwierciedlenie w priorytetowym celu prezydencji RFN, którym było dążenie do zapobiegania szerzącemu się w tym czasie w Europie bezrobociu. 1 maja 1999 r. wszedł także w życie Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej.

⁸1. Niemcy są współzałożycielami strefy Schengen na podstawie umowy z 14 czerwca 1985 roku. Umowę podpisały Niemcy, Francja oraz kraje Beneluksu. Wcześniej, w 1984 roku w Saarbrücken, Francja i Niemcy zawarły dwustronną umowę w sprawie ułatwiania obywatelom obu państw przekraczania wspólnej granicy.

2. Niemcy stoją u źródeł I filaru Unii Europejskiej – Wspólnoty Europejskiej. Niemcy były jednym z państw założycieli instytucji będących podstawą Wspólnoty Europejskiej (Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej). Pierwszy filar UE obejmuje głównie sprawy gospodarcze i społeczne.

3. Niemcy mają istotny wkład w tworzenie II filaru UE – Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Na nieformalnym spotkaniu ministrów spraw zagranicznych 13 i 14 marca 1999 r. Niemcy złożyły propozycję utworzenia Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (EPBO) w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, przez co stały się inicjatorami II filaru UE. EPBO miało dawać UE podstawy do działań operacyjnych w zapobieganiu konfliktów na świecie. Podstawę ku temu stworzył Traktat Amsterdamski, który wszedł w życie podczas pełnienia przez Niemcy prezydencji. Traktat ten w obszarze wspólnej europejskiej obrony rozszerzał zapisy Traktatu o Unii Europejskiej z 1993 r. o tzw. zadania petersburskie (akcje humanitarne i ratownicze, operacje służące zapobieganiu konfliktom i zapewnieniu pokoju), które dotychczas były domeną Unii Zachodnioeuropejskiej. Traktat Amsterdamski ustanawiał też funkcję Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Podczas Rady Europejskiej w Kolonii 3 i 4 czerwca 1999 r. na szefa Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa mianowany został Javier Solana. Unia Zachodnioeuropejska formalnie została wcielona do Unii Europejskiej. Ustanowienie EPBiO było możliwe dzięki zmianie stanowiska Wielkiej Brytanii (szczyt francusko-brytyjski w Sant-Malo w grudniu 1998 r.) i jej zgodzie na tworzenie wspólnych struktur bezpieczeństwa w Europie. Wdrożenie II filaru UE było znacznym sukcesem niemieckiej prezydencji w 1999 r.

4. Niemcy odegrały znaczącą rolę w stworzeniu podstaw funkcjonowania III filaru – Współpracy w zakresie spraw wewnętrznych i wymiaru sprawiedliwości (od 1999 r. zwanej Współpracą Sądową i Policyjną w Sprawach Karnych). W ramach tego filaru odbywa się także współpraca w zakresie polityki azylowej i migracyjnej. 10 stycznia 1990 roku kraje, które podpisały Układ

z Schengen, podpisały dwustronne porozumienia o europejskiej współpracy policyjnej na rzecz zapobiegania przestępczości oraz w celach śledczych. Przyjęcie Traktatu z Maastricht 7.02.1992 r. spowodowało włączenie współpracy policyjnej do III filaru UE. Część kompetencji realizowanych w ramach Układu z Schengen na mocy Traktatu Amsterdamskiego włączono do III filaru, a sam filar zmienił swoją nazwę.

⁹ Zob. Michael Dauderstädt und Barbara Lippert, „Die deutsche Ratspräsidentschaft: Doppelstrategie zur Vertiefung und Erweiterung der EU”, Bonn 1998.

¹⁰ Do sukcesów przewodnictwa RFN w Radzie UE w 1999 r. zaliczyć należy:

1. przyjęcie wspólnej strategii UE w sprawie Rosji. Ta pierwsza wspólna strategia między UE i Rosją miała za zadanie wzmocnienie wzajemnego partnerstwa UE i Rosji. Zobowiązano się także do pogłębiania Porozumienia o partnerstwie i współpracy (PCA) z Ukrainą z marca 1998 r. oraz do stworzenia wspólnej strategii dotyczącej Ukrainy, obszaru Morza Śródziemnego ze szczególnym uwzględnieniem Procesu Barcelońskiego oraz Zachodnich Bałkanów;
 2. w ramach Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony podjęcie decyzji przygotowujących utworzenie europejskich jednostek bojowych liczących 50–60 tys. żołnierzy zdolnych do zaangażowania na okres minimum jednego roku i skompletowania w przeciągu 60 dni; zadeklarowano rozwój uregulowań dotyczących konsultacji i współpracy między UE i NATO; zadeklarowano możliwość współpracy europejskich państw NATO nie należących do UE w rozwiązywaniu kryzysów militarnych UE; stworzono podwaliny mechanizmu pokojowego rozwiązywania kryzysów;
 3. zainicjowanie urzędu Sekretarza Generalnego Rady i Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Rada Europejska z czerwca 1999 r. mianowała przewodniczącym tego urzędu Javierę Solanę, a jego zastępcą Pierra de Boissieu;
 4. mianowanie Romano Prodiego nowym przewodniczącym Komisji Europejskiej (marzec 1999 r.); szefowie państw i rządów krajów członkowskich przedstawili też propozycje nowego składu Komisji Europejskiej; zapoczątkowano jednocześnie dyskusję nad reformą KE, by zapewnić przejrzystość jej struktur i otwartość na obywateli, polepszenie jej organizacji i kontroli finansów;
 5. powołanie europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Korupcji (OLAF);
 6. podjęcie decyzji o powołaniu w 2000 r. komisji międzyrządowej w celu regulacji kwestii instytucjonalnych związanych z rozszerzeniem UE (m.in. skład KE, rozkład głosów w Radzie UE – wprowadzenie podwójnej większości);
 7. stworzenie podwalin pod Europejską Kartę Praw Podstawowych;
 8. doprowadzenie do porozumienia krajów członkowskich w kwestii Agendy 2000, która Agenda stawiała sobie przede wszystkim trzy cele:
 - a) wypracowanie perspektywy finansowej UE na lata 2000–2006 (w planie finansowym na ten czas przewidziano wydatki związane z rozszerzeniem Unii Europejskiej o nowe kraje członkowskie; przyjęto, że w roku 2002 do UE przystąpi 6 nowych państw, zastrzeżono jednak, że perspektywa finansowa odpowiadać będzie realnej liczbie krajów przystępujących do UE);
 - b) zarysowanie nowego porozumienia instytucjonalnego między Parlamentem Europejskim, Komisją Europejską i Radą UE w sprawie dyscypliny budżetowej i poprawy procedury budżetowej;
 - c) wprowadzenie reformy Wspólnej Polityki Rolnej; reforma ta dotyczyła przede wszystkim wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR);
 9. intensywną walkę z bezrobociem – stworzono strategię w dziedzinie zatrudnienia, obejmującą trzy filary:
 - a) wspieranie Procesu Kolońskiego (ustanawiającego tzw. dialog makroekonomiczny dotyczący interakcji polityki fiskalnej, pieniędzy i kształtowania płac w celu wzrostu dynamiki na jak najniższym poziomie inflacji),
 - b) wspieranie Procesu Luksemburskiego (dotyczącego polityki zatrudnienia i reform rynku pracy),
 - c) wspieranie Procesu z Cardiff (dotyczącego reform strukturalnych rynku towarów i usług oraz rynku kapitałowego).
- Powzięto szereg przedsięwzięć mających na celu wzrost zatrudnienia, wykorzystanie zmian wspierających rozwój społeczeństwa usługowego, wzrost inwestycji, rozbudowę sieci transeuropejskich, rozwój społeczeństwa informacyjnego i wsparcie edukacji młodzieży.

¹¹ W tekście programu na czas przewodnictwa w UE zaprezentowanym przez niemiecki rząd nie wspomniano o idei utworzenia strefy wolnego handlu między Unią Europejską i Stanami Zjednoczonymi – Tafta. Jednym z inicjatorów projektu Tafta jest Matthias

Wissmann (CDU), przewodniczący komisji europejskiej Bundestagu. Wissmann uważa, że gdyby doszło do realizacji transatlantyckiej strefy wolnego handlu, to byłby to najwymowniejszy i najbardziej znaczący sukces niemieckiej prezydencji. Wissmann zaprzecza, że powołanie transatlantyckiej strefy wolnego handlu wynika z dążenia do ochrony zachodnich rynków przed towarami z Azji. Twierdzi, że transatlantycka strefa wolnego handlu byłaby sygnałem dla otwarcia rynków i będzie gotowa na przyjęcie także państw azjatyckich. Prócz transatlantyckich relacji w dziedzinie militarnej Tafta byłaby znaczącym gestem w kwestii stosunków transatlantyckich i istotnym znakiem w dążeniach niemieckiej kanclerz do liberalizacji rynków. Plany utworzenia Tafty niektórzy odczytują jako znak sprzeciwu Angeli Merkel wobec planów „nowej Ostpolitik” Franka-Waltera Steinmeiera. Utworzenie transatlantyckiej strefy wolnego handlu napotyka jednak krytykę, jak choćby ze strony europejskiego komisarza ds. handlu Petera Mandelсона.

¹² Günter Verheugen, „Weniger Bürokratie = mehr Wachstum”, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/05/178&format=HTML&aged=0&language=DE&guiLanguage=en>

¹³ „Mitteilung der Kommission an den Rat und das Europäische Parlament. Bessere Rechtsetzung für Wachstum und Arbeitsplätze in der Europäischen Union“, KOM(2005) 97, http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/de/com/2005/com2005_0097de01.pdf

¹⁴ Według badań przeprowadzonych na zlecenie KE (ich wyniki zostały upublicznione w październiku 2006 r.), przestrzeganie skomplikowanego unijnego prawa przez przedsiębiorców i związane z tym koszty administracyjne mogą wynosić około 3,5% unijnego PKB. Z kolei redukcja kosztów administracyjnych o 25% może przyczynić się do wzrostu unijnego PKB o 1,6%. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/05/178&format=HTML&aged=0&language=DE&guiLanguage=en>.

¹⁵ Ambasador Niemiec w Brukseli Wilhelm Schönfelder na początku grudnia 2006 r. oraz kanclerz Niemiec Angela Merkel w liście skierowanym na początku stycznia 2007 r. do szefów europejskich rządów zapowiedzieli, że Niemcy będą starały się doprowadzić do kompromisu w sprawie TK w formule bilateralnej. Taka droga ma za zadanie skrócić proces negocjacyjny. W przeciwnym wypadku, jak uważa ambasador, nie uda się uchwalić nowego tekstu do końca 2009 r. (www.euobserver.com/9/23039/?print=1). Do rozmów na temat nowego TK Niemcy wyznaczyli dwóch koordynatorów – tzw. szerpów. Są to sekretarz stanu w niemieckim MSZ Reinhard Silberberg (były doradca ds. europejskich kanclerza Schrödera), a ze strony Urzędu Kanclerskiego doradca kanclerz A. Merkel w sprawach polityki europejskiej Uwe Corsepius. Również każdy kraj członkowski ma wyznaczyć dwóch koordynatorów, którzy będą prowadzić w imieniu swojego kraju konsultacje w sprawie Traktatu Konstytucyjnego. Na podstawie konsultacji z koordynatorami krajów członkowskich UE niemieccy szerpowie otrzymają bezpośrednie informacje o stanowiskach danych krajów w kwestii dalszego postępowania w sprawie Traktatu Konstytucyjnego.

¹⁶ Do momentu wejścia w życie nowego traktatu obowiązywać będzie nicejski system rozkładu głosów: 29 głosów – Niemcy, Wlk. Brytania, Francja i Włochy, 27 głosów – Hiszpania, Polska, 14 głosów Rumunia, 13 głosów Holandia, 12 głosów – Grecja, Czechy, Belgia, Węgry, Portugalia, 10 głosów – Szwecja, Bułgaria, Austria, 7 głosów – Słowacja, Dania, Finlandia, Irlandia, Litwa, 4 głosy – Łotwa, Słowenia, Estonia, Cypr, Luksemburg, 3 głosy – Malta.

¹⁷ Wiarygodność Niemiec w kwestii Traktatu Konstytucyjnego zmniejsza brak jego pełnej ratyfikacji przez RFN. Niemiecki Trybunał Konstytucyjny zdecydował w październiku 2006 r., że do momentu podjęcia decyzji na forum UE w kwestii przyszłości Traktatu Konstytucyjnego nie wyda wyroku w sprawie skargi posła Petera Gauweilera (CSU) przeciwko ustawie ratyfikacyjnej TK. Gauweiler swoją skargę skierował bezpośrednio przeciwko ustawie z listopada 2005 r. umożliwiającej ratyfikację Traktatu Konstytucyjnego w Niemczech. Chadecki poseł zakwestionował zgodność tego przepisu z niemiecką Ustawą Zasadniczą. Trybunał Konstytucyjny uchylił się od rozpatrzenia skargi, stwierdzając, że sprawa nie jest obecnie priorytetowa i nie będzie rozstrzygana w momencie, gdy niewiadomy jest los traktatu. Prezydent Horst Köhler do czasu zapadnięcia wyroku nie podpisze ratyfikowanej przez Bundestag i Bundesrat europejskiej konstytucji.

¹⁸ [http://www.ms.gov.pl/ue/translation/32000X1218\(01\).doc](http://www.ms.gov.pl/ue/translation/32000X1218(01).doc)

¹⁹ Za wzmocnieniem europejskiej dyplomacji opowiada się m. in. Christoph Heusgen – doradca Angeli Merkel w kwestiach polityki zagranicznej. Ch. Heusgen widzi możliwość rozwoju struktur europejskich oraz silniejszego połączenia instrumentów dyplomatycznych, politycznych i wojskowych z instrumentami ekonomicznymi i finansowymi KE, na podstawie obecnie istniejących uregulowań (silniejsza współpraca Rady i KE). Ch. Heusgen jeszcze przed objęciem obecnej funkcji w niemieckim urzędzie kanclerskim twierdził, że kraje sprawujące prezydencję w UE mogą delegować wiele zadań na wysokiego przedstawiciela UE i w ten sposób wzmacniać jego pozycję (w szczególności zaś w kwestiach dotyczących operacji cywilnych i militarnych w ramach Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, jak np. na Bliskim Wschodzie czy na Bałkanach). Jednocześnie według Heusgena możliwe jest tworzenie i rozbudowa europejskiej służby dyplomatycznej na podstawie istniejących uregulowań i urzędów. W szczególności dotyczy to Komórki Politycznej (Policy Planning and Early Warning Unit, w skrócie Policy Unit), którą Heusgen wcześniej kierował. Komórka Polityczna składa się z przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz ministerstw spraw zagranicznych każdego z państw członkowskich UE, a zadaniem tej jednostki jest przede wszystkim wspomaganie Wysokiego Przedstawiciela UE ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (monitorowanie i analizowanie rozwoju sytuacji na świecie w celu wczesnego rozpoznania kryzysów). Uważa się, że Komórka Polityczna na mocy rozporządzenia Rady Unii Europejskiej mogłaby zostać przekształcona w jeden z najważniejszych instrumentów sprawowania polityki zagranicznej UE. Według postanowień zapisanych w Traktacie Konstytucyjnym, europejski minister spraw zagranicznych miał być łącznikiem między KE i Radą UE oraz łączyć funkcje przewodniczącego Rady ds. ogólnych i stosunków zewnętrznych oraz wiceprezydenta KE (lub komisarza ds. stosunków zewnętrznych). Powoływać miałaby go Rada Europejska, a przewodniczący KE musiałby wydać zgodę.

²⁰ Zob. Deutscher Bundestag, „Europäische Nachbarschaftspolitik”, Nr. 55/06 (23 listopada 2006 r.), http://www.bundestag.de/bic/analysen/2006/Europaeische_Nachbarschaftspolitik_ENP.pdf

²¹ “On Strengthening the European Neighbourhood Policy. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament”, SEC(2006)1504, [http://www.europarl.europa.eu/registre/docs_autres_institutions/commission_europeenne/sec/2006/1504/COM_SEC\(2006\)1504_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/docs_autres_institutions/commission_europeenne/sec/2006/1504/COM_SEC(2006)1504_EN.pdf)

Od stycznia 2007 r. dotychczasowe instrumenty finansowania EPS – dla wymiaru wschodniego TACI, dla państw rejonu Morza Śródziemnego MEDA – zastąpione zostaną nowym europejskim Instrumentem Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI). Na lata 2007–2013 UE przeznaczyła na ten cel 12 mld euro.

²² Eckart von Klaeden (CDU): „Jak chybione jest mówienie o nowej Ostpolitik, tak złudna jest nadzieja na to, że poprzez bliskie powiązanie dojdziemy do wspólnych wartości”.

²³ „Program legislacyjny i program prac Komisji na 2007 r.”, COM(2006) 629 wersja ostateczna, http://ec.europa.eu/atwork/programmes/docs/clwp2007_pl.pdf

Redaktor odpowiedzialny – Katarzyna Kazimierska,
Skład – Wojciech Mańkowski

Druk i oprawa – OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH
ul. Koszykowa 6a, 00-564 Warszawa
tel.: +48 / 22 / 525 80 00; fax: +48 / 22 / 525 80 40
telefon rządowy: 662 87

ZAPRASZAMY NA NASZĄ STRONĘ

www.osw.waw.pl